



# SLÄKT-FORSKAR-NYTT

Föreningen för  
Datorhjälp i Släktforskningen  
DIS

Motto: Släktforskning i tiden

ISSN-0349-4721

Meddelande nr 19

(c)

Mars 1985

## ALLEMANSHOBBY

För att släktforskning skall bli en allemanshobby krävs rejäla krafttag för att underlätta släktforskarens arbete. Det går inte längre att hanka sig fram på vad arkiv, bibliotek, databaser och SVAR m fl serverar och sedan ägna sig åt att klaga när öppetider minskar, avgifter höjs och materialet i övrigt är besvärligt att hantera. Så här kan vi inte fortsätta längre. I stället måste vi släktforskare själva analysera problemen och vidta de åtgärder vi själva mäktar med för att göra oss så oberoende som möjligt. Det som jag tror kanske viktigaste steget härvidlag är att se till att de grundläggande källorna - kyrkomaterialet - finns tillgängligt i lättläst form och ordnat för att underlätta släktforskningen. Först då blir det möjligt för gemene man att med rimlig arbetsinsats komma någonstans i sin forskning. Att datorn i ett arbete för att åstadkomma detta är ett nödvändigt arbetsredskap är en självklarhet. Att vänta på att någon annan skall åstadkomma något härvidlag är uppenbarligen en fåfäng dröm, en utopi - från DIS har vi nu under fem års tid arbetat med datorn och lämnat full information utåt utan att något hänt. Är det inte dags att vi i DIS nu tar initiativ? Inom föreningen finns både kunskaper och erfarenhet av registerframtagning.

Ett första steg togs på föreningens årsmöte då initiativ togs till en arbetsgrupp för att studera framtagning av register för släkt-

forskning - vilka register bör tas fram och hur skall det ske. Rapport skall lämnas till nästa årsmöte. Jag hoppas att vi snart skall kunna komma igång med arbetet. Jag vädjar till medlemmarna att komma med synpunkter och underlag till vår blivande arbetsgrupp, så att vi gemensamt skall kunna åstadkomma något, som skapar nya möjligheter för släktforskarna.

## ÅRSMÖTET

På årsmötet valdes Rune Stalefors till ny ordförande efter Lars Blomberg, som står kvar i styrelsen, men vill koncentrera sig på programmeringsarbetet. Vi hälsar vår nye ordförande varmt välkommen och hoppas att han skall kunna föra vår fana högt samtidigt som vi tackar Lars för den tid han velat vara ordförande. Utan honom hade vi inte stått där vi idag står, speciellt vad gäller programmen. Även kassörskapet bytte innehavare, Sture Bjelkåker övertog detta efter Bo Wistrand, som skött våra finanser med den äran under tre år. Styrelsen omvaldes med undantag för Elisabeth Thorsell, som lämnar styrelsen i och med sin flyttning till Stockholm. Vi söker nu någon, som kan efterträda henne.

## DISGEN

Björn har tagit initiativ till förmedling av Ericsons dator "Step One" och överföring av programmen till denna. Härigenom får vi också över programmen till MS-DOS, vilket ger möjlighet att relativt enkelt få över dem till andra datorer med samma operativsystem, t e Ericson PC och IBM PC. I styrelsen har diskuterats att tillhandahålla - förutom ABC-version-

erna - en MS-DOS och en CPM-version. Detta skulle med mindre anpassningar kunna täcka de flesta behov.

## NY RIKSORGANISATION

Frågan om en ny riksorganisation för släktforskarföreningar här i landet har inte förts framåt sedan sist. Att det blir något är dock viktigt. Kanske är ett fränSkellefteå framfört förslag något som kan underlätta en lösning. Enligt förslaget skall nuvarande Genealogiska Föreningen (i Stockholm) ej upplösas utan bli en förening med specialinriktning på bibliotek och arkiv för släktforskning (och tidningsklippning?) och ta hand om de "icke föreningsanslutna" medlemmarna i GF. Härigenom behöver en ny riksorganisation ej belastas med de uppgifter nämnda förening i dag har och en förutsättningslös diskussion - som ej sker inom lykta dörrar i Stockholm - om den nya riksorganisationens uppgifter och geografiska placering ske.

PO

+ + + + + + + + + +

## ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Den 4de november 1981 kom jag för första gången i kontakt med DIS vid ett möte här i Linköping med Demografiska Databasen (Umeå). De ville då informera om det arbete som skulle påbörjas med församlingarna i Linköpingsområdet. Samtidigt meddelade de att med den takt, som man hittills haft så skulle det ta 300 år innan man för hela landet hade alla som levat under 1800-talet registrerade. Eftersom jag inte har mina anor i det här området och då jag även är intresserad av 1700-talet, så var det knappast något för min släktforskning.

Vad hände sedan? Lars hade ju rätt, det var SFN, som var intressant för mig även om jag senare fick tillgång till en ABC 800, det fanns då ännu inte någon version av DISGEN - program för den.

Jag var en av de tyvärr få som besökte årsmötet 9 oktober 1982.

Tydligen hade jag några vänner (?) som föreslog mig till styrelsen och så var jag fast.

Hösten 1983 fick jag tillgång till DISGEN på ABC 800 och kunde starta införande av redan insamlade data. Genom att jag hade en hel del gjort till våren 1984 kunde jag ta fram både släkt- och antavlor för de fyra kusinbarn till min fru, som vi besökte i USA i juli 1984. De var mycket imponerade både av det i förhållande till USA "gamla" underlaget och de snygga utskrifterna. Underlaget kan jag tacka vårt förnämliga arkivsystem för och den snygga utskriften med register måste jag tacka DISGEN för.

Detta var något om mina erfarenheter men jag skulle kanske säga något om varför jag accepterat ordförandeskapet.

Alla kanske inte tänker på det mycket omfattande arbete som (oavlönat) utförts och utförs av de som för fem år sedan startade det hela. Förutom ett även internationellt sett förnämligt programsystem har vi SFN, som väl försvarar sin plats, som ett "aktualitetsmagasin" inom genealogin.

Min absoluta uppfattning är att dessa nyckelpersoner måste avlastas och kompletteras så att de inte tappat lusten för det oavlönade och kvalificerade arbete de utför.

Som avslutning vill jag komma med en mening till alla medlemmar. Hjälptill att hålla dessa nyckelpersoner på ett gott humör om inte på annat sätt så genom att propagera bland vänner och bekanta för medlemsskap i DIS.

Rune Stalefors.

+ + + + + + + + + +

## ÅRSMÖTET

Ägde rum den 27 oktober i Ericsons lokaler i Linköping. Över 30 personer hade kommit, vi har aldrig varit så många på ett årsmöte förut. Jag har redan berättat om förändringarna i styrelsen och uppdraget att skapa en arbetsgrupp för att studera framtagna register för släktforskning. Därutöver är väl bara att



nämna att årsavgiften beslöts bli oförändrad 60 kr och att Olle Idemar valdes till revisor, Curt Evert Sederlin till revisorssuppleant och Elisabeth Thorsell och Torbjörn Granberg till valberedning. Åke Sundelin som valdes till mötesordförande framförde tack till den avgående styrelsen och önskade styrelsen och föreningen allt gott i fortsättningen.

Efter årsmötet höll Olof Cronberg ett trevligt föredrag om Merkules och draken - den månghövdade lerniska hydran - vilket är refererat på annan plats, varpå följde en diskussion om allt. Övergången från film till fiche kommenterades, varvid framfördes bl a att katalogerna från SVAR är så dyra att biblioteken inte har råd att skaffa dem. Från Örebro påpekades att de kataloger, som finns kostar 7000 kr (1.50 per sida) och gäller Kopparberg, Skaraborg och Gotland. Det angavs att SVAR funderade på att lägga över dem på fiche. Curt A Sederlin berättade bl a om vad samarbete betyder och så mycket hjälp han nyligen fått vid ett besök i Österbotten. Man drog också fram hur mycket som finns att hämta på hembygdsidan.

Detta var ett av de roligaste årsmöten, som vi haft.

PO

\* \* \* \* \*

# DIS - EMBLEMET PÅ DITT BREVPAPPER

Flera av oss använder datorn inte bara för att släktregistrering utan även för att skriva brev. Jag själv skriver numera alla mina brev med hjälp av ABC 80 och ABC-klubbens ordbehandling. Det går mycket fortare och är mycket bekvämare än något annat sätt att skriva breven.

Björn har nu tagit fram ett program med vars hjälp man med datorn - ABC 80 - och en skrivare (FX 80 (MX 80) kan skriva ut DIS-emblemet t e högst upp till vänster på sitt brevpapper. Man kan först skriva brevet på vanligt sätt med

ordbehandlingen, varvid man ser till att man börjar tillräckligt långt ner på sidan så att emblemet får plats längst upp till vänster. När brevet är utskrivet på papperet, drar man tillbaka papperet till början igen, tar in programmet för emblemet och kör detta och DIS-emblemet kommer snyggt ut överst till vänster på papperet. I märkesprogrammet ingår datum, som man får ändra med "Ed" liksom ortsnamnet. Likaså kan man ändra avståndet mellan emblemet och vänsterkanten.

Efter några försök kommer det säkert att gå riktigt bra. Här kommer programmet. Håll tillgodo.

PO

```
5000 REM DIS-EMBLEM, version 3,
      copyright Föreningen DIS 1984.
5002 DATA 511,510,256,2,271,450,287,
      482,304,50,352,26,352,26,364,
      218,382,506
5004 DATA 307,306,259,258,259,258,
      259,258,259,258,261,130,264,
      322,256,2,511,510
5006 DAT 256,2,371,306,329,74,329,
      34,329,18,329,74,371,306,256,2,
      511,510
5008 DATA 0,0,0,0
5010 OPEN "PR:" ASFILE 1
5018 A3$=CHR$(0,0)
5020 A4$=CHR$(27,75,36,0)
5022 A5$=CHR$(13,10)
5040 A0$=""
5042 A1$=CHR$(27,65,2)
5044 A2$=CHR$(3,3,3) : A3$=CHR$(0,0,
      0)
5046 A4$=CHR$(27,76,54,0)
5047 A7$=""
      turefors den 16 mars 1985"
5048 B0%=10% : GOSUB 5074
5059 ; &1,CHR$(27),"2";
5060 ; &1
5070 ; &1,"      Medlem"
5071 CLOSE 1
5072 END
5074 RESTORE : ; &1A1$;
5076 FOR B1%=1% TO 27% : A8$=""
5078 FOR B2%=1% TO 2% : READ A6%
5080 FOR B3%=8% TO 0% STEP -1%
5082 B4%=2%UB3% : IF INT(A6%/B4%)$
      0 THEN A8$=A8$+A2$ : A6%=A6%-
      B4% ELSE A8$=A8$+A3$
5084 NEXT B3%
5086 NEXT B2% : ; &1A5$;
5088 IF B1%=B0% ; &1A0$+A4$+A8$; EL
      SE ; &SPACE$(LEN(A0$))+A4$+A8$,
5090 IF B1%=B0% ; &1A7$;
5092 NEXT B1% : ; &1A6$ : RETURN
5094 END
```

Då jag inte kan skriva alla tecken på den här skrivmaskinen har jag tillgripit andra, vilka måste ändras tillbaka:

- § i ovanstående program utbyts mot soltecknet.
- & i programmet utbyts mot "brädgårds" tecknet.
- § i ovanstående program utbyts mot större än - tecknet.

Eftersom det är första gången jag publicerar ett program i SFN är jag naturligtvis intresserad av att höra om det fungerat och kunnat komma till någon nytta.

Ett tips vid användning av ABC-klubbens ordbehandlingsprogram. När man vill ändra vänstermarginalen kan man använda sök och byt ut kommandot. Man söker radslut och byter ut detta mot radslut och ett antal mellanslag motsvarande önskad marginal. När man sparar programmen bör detta göras utan denna marginal eftersom erforderligt minnesutrymme då blir mindre.

PO

+ + + + +

#### VAD KAN MAN GÖRA MED EN BILD OCH EN DATOR ?

Inbjudan till Studiebesök på Liber Systems i Linköping.

Alla DIS-medlemmar inbjuds till studiebesök på Liber Systems den 24 april (onsdag) kl 1900.

Vi kommer att titta på hur man med datorhjälp behandlar bilder för grafisk industri och dagstidningsproduktion. Vi avslutar kvällen med diskussion av DIS-spörsmål under intagande av någon slags förtäring.

Adressen är Teknikringen 3. Kör gamla Kalmarvägen förbi universitet och tag höger där golfbanan slutar. Eller tag buss 201 till första hållplats efter VTI som heter Mjärdevi och därefter 200 m promenad.

Anmälan till sekr tfn 52693.

VÄLKOMNA.

#### HERKULES OCH DEN MÅNGHÖVDADE HYDRAN

I den grekiska gudasagan berättas om hur Herkules i sitt andra storverk dödade den månghövdade hydran, som uppehöll sig i grannskapet av Argos i träsket Lerne. När något av huvudena blev avhugget växte alltid ett nytt huvud fram. Först när han brände resterna av de halsar på vilka huvudena suttit kunde han förhindra att de växte ut igen och därigenom kunde han döda draken.

Med detta som utgångspunkt inledde Olof Cronberg sitt föredrag om släktforskning vid årsmötet. Han konstaterade att för varje ny ana man hittar dyker det upp två nya, som skall klaras av. Herkules kamp mot hydran ville han se som släktforskarnas kamp mot alla hinder i vägen för släktforskningen. Och det var om hur man skulle eliminera åtminstone en del av dessa hinder han ville prata.

Det första hindret var problemet att hålla rätt på och skriva ut alla anor i en antavla. Han hade för några år sedan ca 1000 personer i antavlan, vilket var för mycket att hålla ordning på manuellt. Han fick då en reklamapp från DIS, vilket ledde till DISGEN, vilket klarade detta första hinder. Han betonade värdet av att ha antavlan med vid besök på arkiv, att kunna göra relevanta utskrift-er för sin korrespondens och att kunna göra utskrifter anpassade till andra personer.

Det andra hindret Cronberg tog upp gällde problemet att finna vad andra redan forskat fram för att därmed lättare och snabbare komma fram i sin forskning och naturligtvis också för att undvika dubbelarbete. Om det är lättare att gå på kyrkböckerna direkt skall man naturligtvis göra detta, men det är bl a beroende på hur lättillgängliga dessa är, vilka register som finns etc.

Det finns en otrolig mängd litteratur av intresse för en släktforskare. På stora bibliotek finns också mycket otryckt. På Lunds Universitetsbibliotek hade Cronberg ett funnit Hildebrands efterlämnade samlingar, som har mycket att ge. Han trodde man måste försöka få fram register till detta.



Hembygds litteraturen har också mycket att ge en släktforskare. På hembygds-ens dag berättades i radio om all den hembygds litteratur som finns men nämndes också att antalet böcker som tar upp vad denna litteratur innehåller är få. Radiotalaren efterlyste värderande register.

"Jag tycker man någonstans i Sverige borde samla all all släktforskningslitteratur och ta fram en ganska utförlig beskrivning till denna, så att det blir möjligt att söka i den" sade Cronberg. Han menade dock inte att register skall göras till allt, många fina bibliografier finns.

Olof Cronberg tog också upp register till antavlor och till släktforskarförteckningar. Han berörde möjligheterna att välja vissa fönster i tiden, säg 30 år i början av 1700-talet eller 30 år i slutet av samma århundrade för att begränsa materialet. Vigseloppgifter var bra eftersom man då får två personer på en gång.

Det tredje hindret Cronberg tog upp gällde svårigheterna att hitta önskade uppgifter i arkivhandlingar såsom kyrkböcker, mantalslängder etc. Själv hade han gjort register till Skanörs kyrkböcker, de två första volymerna, samt till mantalslängder för Skanör. Nu var vigselsregister för Skytts härad aktuellt. Startskottet hade redan gått för första församlingen i häradet. Men problemet är att det ingenstans finns noterat vilka register som är gjorda (se dock nedan). Det är ingen idé att smida ett extra bra svärd och sedan ej ge det till Herkules utan kasta det i sjön. Det är således nödvändigt att göra register till register. Då registren varierar så mycket sinsemellan är det nödvändigt att ganska noggrant specificera registren eller ställa upp normer för hur man vill ha registren.

Avslutningsvis återknöt Olof Cronberg till Herkules och hydran och angav att medan Herkules brände hydrans sår för att lösa sin uppgift så måste vi skapa register för att lösa vår uppgift.

PO

anm. I SFN nr 3 finns en komplett förteckning över vilka register som då fanns till kyrkböcker med angivande av kvalitet och exempel. Skall denna förteckning uppdateras? Red.

## SLÄKT OCH BYGD

heter Jakobstads släktforskarförenings årsskrift. Föreningen firade härom året 30-årsjubileum och gav då ut nr 27 av Släkt och Bygd. Årsskriften omfattar 76 sidor i A4-format, är snyggt gjord och välskriven. Föreningen har all heder av sin skrift. Den innehåller både släktutredningar och utdrag ur arkivalier samt uppsatser. Släktutredningarna - "Kittel-släkten efter stora ofreden", "Kaptens hemman i Larsmo" och "Storsvedjeback - Åman" - innehåller förutom text ett flertal sidor med tabeller. En av uppsatserna är en självbiografi av en finskfödd amerikaemigrant - en "predikant-pastor", en annan handlar om Harpholmen och Brudön. Felix Ekblom berättar i detalj om hur ett läsförhör tillgick på 1920-talet. Han berättar om förberedelserna, om spänningen inför förhöret och hur själva förhöret avlöpte. Ines Kass, föreningens sekr, svarar för utdrag ur Purmo kapellförsamlings räkenskaper, varur framgår prästens svårigheter att få hjälp med prästgårdens skörd och att få in sin lön och sedan hans änkas motsvarande problem. Ines Kass svarar även för utdrag om bråk kring kyrkstugorna på Kyrkostrand. Kyrkorådet hade år 1809 avhyst några kyrkstugors invånare genom kronolänsman. Deras enda hopp stod till landshövdingens nåd och barmhärtighet. Ines Kass har tagit med några av dessa nådeskrivelser, som vittnar om en gången tid (?), varav jag här tar mig friheten återge en.

"Högvälborne Herr Baron Landshövding, Riddare af den Kejserlige Anna orden, Nådiga Herre

Skrivet av nöd och förestående öden, aller ödmjukast bönfälla vi Eder Höga Nåde om en orubbad frihet och bibehållande av våra resta fattiga kryphål och kojor på Pedersöre Kyrkostrand. Som vi och våra kära avlidna män med så mycken möda sökt sorgfälligt oss förvärva. Våra fäd-ers fäder har även före oss bott på nedannämnda kyrkostrand och ännu innehar våra närmaste anhöriga sina bostäder härstädes. De äro nu hemmansägare på Barnäs skattskyldiga ägor.

Under dessa dagar har vi av och igenom Herr Kronolänsman Johan Fredriksson strängeligen blivit uppmanade att avflytta från våra ägande kojor, men vart veta vi icke. Ej heller är oss

anvist någon ort varest vi kunde njuta säkrare och tryggare hyllest än inom våra egna kajor. För den skull tar vi vår tillflykt under Eder Höga Nådes fullt fjädrade vingar och förvänta oss ett Nådigt omhyllande. Då vi under allt får Nåden att med djupaste vördnad framhärda.

Eder Höga Nådes

aller ödmjukaste tjänarinnor. Maria Elisabeth Björklund, uslig och fattig sjömansänka. Anna Hägglund eller Bagarnäs, sjömansänka. Maja Elisabeth Jordman, värnlös fattig flicka."

PO

+ + + + +

Curt A Sederlin har varit på en givande resa till Vasa i Finland med många glada överraskningar. Han berättar därom följande:

#### EN LYCKAD FÄRD TILL VASA I FINLAND

När jag i slutet av september 1984 kom hem efter att i fyra månader försökt återvinna en del av min hälsa så ringde det. Det var Pär-Erik Levlin, min finlandssvenske vän, som skulle åka till VASA och undrade om jag var intresserad av att komma med och forska efter vår mors födelseort och släktingarna.

Självklart var jag intresserad. Resan kunde jag betala med presentkort jag fått av mina barn på 70-årsdagen. Litet värre var det med uppehållskostnaderna för ca en vecka. Men, om jag var villig dela rum med Pär-Erik, så kunde jag få bo hos honom. Självklart, underbart. Jag fick till och med eget rum genom att Lena Andersson, en "Levälä"-släkting" lämnade sitt rum åt mig och flyttade till Pär-Eriks syster "tvärs över farstun".

#### FÖRSPÄL

Vår mor talade aldrig om varifrån mormor och morfar kom. Vid förfrågan senare hos kusin Edith svarade hon samma sak och moster Matilda ville ogärna tala om vårt ursprung på mödernet.

I slutet av 1971 ringde jag moster Matilda och sa att jag ville träffa henne i mellandagarna. Men på julafton avled hon.

Våren och hösten 1982 började jag trevande släktforska, mest på Sederlin och Hagelbergssläkten. Genom telefon samtal med Landsarkivet i Härnösand fick jag reda på att våra morföräldrar kom från Jeppo kapellförsamling i Österbotten, samt att mor Nancy troligen var född där, trots att "papperna" säger Härnösand - döpt i Härnösand.

Hösten 1982 och hela 1983 engagerades jag av Genealogiska föreningen att som "verkställande ledamot" i ett utskott organisera GF 50-årsjubileum samt senare organisera en Stockholms avdelning till GF. Först i februari 1984 kunde jag åter börja släktforska.

En kväll när jag ensam satt och arbetade på GF expedition kom Pär-Erik upp för att lämna sin tryckta bok nr 2 över Leväläsläkten. I förordet läste jag bl a att han "inte hade så fullständiga uppgifter om Leväläsläkten från Jeppo, enär kyrkohandlingarna förstörts vid en brand hösten 1887. Mor Nancy föddes 19 augusti 1887.

Jag tog kontakt med Pär-Erik, som berättade att han våren 1984 planerade resa till Vasa för sina forskningar.

I början av april 1984 fick jag från Pär-Erik skriftliga uppgifter om en del av våra släktingar som han forskat fram. Han gav mig också kontakt med en nu levande släkting i Munsalen Birgit Dahlbacka. Hon hade "en del" uppgifter om våra förfäder och önskade uppgifter om de som "avvikit" till Sverige. Jag skrev till henne. Korrespondensen låg dock nere under sommaren, varför jag med glädje kunde skriva till henne om att jag personligen skulle komma första veckan i oktober till Vasa.

#### TILL VASA

Jag for från Stockholm på kvällen söndagen den 30 september 1984 med båt via Åbo till Finland. Jag to buss till Vasa, dit jag anlände kl 13.45. Pär-Erik mötte. Han hade helt engagerat sig för min vistelse och hadelagt upp ett hårt program. Det fanns inga döda punkter i den släkt.



forskningsveckan.

Efter lunch "hemma hos", for vi ut för att se på Vasa med omnejd. På kvällen hade vi en trevlig samvaro med systemen och syskonbarnet Lena.

Tidigt nästa morgon - tisdag - for vi före kl 8 till Korsnäs. Där skulle morfar Kronbacka-Karlsson vara född.

Vi hann bese kyrkan innan kyrkokansliet (pastorsexpedition) öppnades. Den i Finland vanliga, men här särskilt stiliga "Korskyrkan" fick vi se genom att vaktmästaren just då skulle hämta något i kyrkan. Tyvärr träffade vi sedan en inte särskilt tillmötesgående kanslist och präst, så några uppgifter fick vi ej. I stället besökte vi släktforskaren Sven Söderling och hade en trevlig samvaro "hemma hos". Han lovade hjälpa till att skaffa fram uppgifter om morfar. Korsnäsbesöket slutade således trots allt lyckligt.

Sedan drog vi iväg till Närpes, till den i trakterna välkända och genomtrevliga hembygdsentusiasten och släktforskaren Jörgen Wikman. Efter några timmars "hemma hos" följde vi med honom och träffade släktforskare i en studiecirkel. Vi kom hem kl 22 och hann se svenska 21-nyheterna (obs tidsskillnaden).

#### BIRGIT HADE HELA SLÄKTEN

Onsdag morgon steg vi som vanligt upp kl 7. Klockan 8 "hängde vi på låset" på Landsarkivet. Vi tittade på filmer fram till kl 9.30. Då for vi för att träffa Birgit.

En stor överraskning var vad Birgit hade tidigare kallat "en del uppgifter om våra förfäder". Hon hade en hel släktutredning för min mormor, som tillhörde den s k Backsläkten, och som jag tidigare inte visste något om. Den omfattade ca 250 familjer - 1500 personer. Det som saknades var min mormor och hennes sex syskon, vilka alla utom en emigrerat till Sverige. Systemen Maria hade emigrerat till Amerika och henne hade Birgit uppgifter om, vilka hon senare sänt mig. Uppgifter om mormor skall jag nu med mina kusiners hjälp ta reda på och teckna ner på Data.

Kl 10.45 for vi vidare till pastors-

expeditionen i Jeppo och därifrån vidare till Nykarleby och sedan via Jutas med monumentet med von Döbeln åter till Jeppo, där vi träffade Viktor Ikola, släktforskare och allvetare vad gäller bygden. Han visade oss runt i Jeppo, bl a besåg vi hembygdsgården. Han var en underbar och kunnig människa.

Torsdag steg vi upp redan kl 6 och var på landsarkivet kl 8 - 12.30 och 13.15 till 16.20, då vi blev utkörda. De stänger 16.15. Sedan åter en trevlig hemmakväll med prat om släkten mm.

Fredag steg vi upp kl 6 igen och genomförde en full landsarkivdag. På kvällen besökte vi släktforskarföreningens lilla lokal "Lyan" och träffade Pär-Eriks syster Estelia Metelinen.

#### BILD PÅ MORFAR

På fredag steg vi upp tidigt och besökte sedan föreläsningar på "Arbis". Ett av föredragen höll Margareta Grafström från Härnösand. Hon har gjort en tvåbetygsuppsats om Härnö bryggeri, där vår morfar var anställd, och kunde visa upp ett foto med troligen vår morfar. Om jag far upp till Härnösand skall hon visa mig dels sina anteckningar och dels alla handlingar som finns i Landsarkivet om bryggeriet. Där finns bl a en dag-bok, förd av en kamrer som skrev om allt. Varje småsak som dagligen hände under bl a den period som morfar arbetade där tills han drucknade under en personalflykt finns nedtecknat. Jag hoppas kunna få komma upp till Härnösand i sommar.

På Arbis träffade jag Göran Berglund, ordförande och bildare av Vasanejdens forskare, en släktforskarförening, som brutit sig ur den "gamla släktforskarföreningen" i Vasa. Göran har varit mycket aktiv i denna förening. Som jag förstår är han en frände till mig. Vi kan inte med att "det inte händer något", dvs allt går för långsamt, särskilt när det gäller släktforskarföreningar. Jag blev medlem i deras förening och hoppas kunna komma åter till Vasa i sommar.

På kvällen åt jag middag med Anna och Gunnar Nylund, som bjöd på en utsökt vegetarisk middag.

## FLER ÖVERRASKNINGAR

Birgit Dahlbacka visade att vår släkt dvs Backsläkten var släkt med Levälä-Levlinsläkten genom en Erik Wilhelm från Backsläkten som var gift med en Maj Levlin i Leväläsläkten. Pär-Erik hade inte tidigare trott att våra släkter hade något samband, men när jag på lördagskvällen gick igenom vad jag med Pär Eriks hjälp fått fram under besöket fann jag att vår mormors kusin Carolina var ingift i Leväläsläkten. Pär-Erik har varit en ovärderlig hjälp under besöket. Det är inte bara att han var lokalt orienterad och kände bygdens befolkning, både i äldre tid och nutid, han visste även vilka arkiv och arkivfilmer man skulle gå på.

På söndag vaknade jag 0715. Bussen skulle avgå till Åbo 15.30. När jag läser mina anteckningar samt Leväläsläktens bok nr 1 hittar jag i tabell B 83 Carolinas dotter Jenny och säger till Pär-Erik. "Hon är ju nu 89 år. Det finns en möjlighet att hon lever". Javisst säger då Pär-Erik, hon lever och finns här i närheten. "Jag skall åka om några timmar, men tänk om hon är kry nog att ta emot mig?". Kl 10 ringde Pär-Erik. Jodå, kl 11 skulle jag få träffa henne, en levande förbindelse bakåt till mormor. Jenny visade sig vara en pigg och vital 89-åring. Hon bor ensam sedan pensioneringen. Starr har gjort henne nästan blind, men hon klarar sig själv med hjälp av en son. Jenny är alltså min mormors kusindotter.

Detta var höjdpunkten på en mycket lyckad släktforskarresa, möjliggjord av Pär-Erik och mina barn.  
ETT HJÄRTINNERLIGT TACK

Gubben Curt.

+ + + + +

## IN- OCH UTFLYTTNING I GRÄSMARK 1765-1837 OCH GUNNARSKOG 1811-37.

Ofta saknas in- och utflyttningslängder för de tidiga tidsperioder, som vi har husförhörlängder. I husförhörlängderna kan vi då i stället finna de personer som flyttat ut och in i församlingen. Är Du då i en församling, t e Gunnarskog, så står där dock endast om en person att den är inflyttad från eller utflyttad till exempelvis Gräsmark. Du måste sedan således "blada" igenom hela Gräsmarks husförhörlängd för att om möjligt hitta den Du nu vill följa vidare.

För att i någon mån råda bot mot detta letande har jag för Gräsmarks församling i Värmland gjort en in- och utflyttningslängd för tiden 1765-1837. Tiden är vald med hänsyn till att den första husförhörlängden börjar 1765 och att år 1837 den första riktiga in- och utflyttningslängden börjar.

Jag har således gått igenom alla husförhörlängderna och registrerat alla personförflyttningar och då angivit namnet på byn som flyttning skett till eller från.

Uppgifterna har kompletterats med vissa sporadiska in- och utflyttningsuppgifter i serien C1. Dessutom har jag gått igenom Gunnarskogs in- och utflyttningslängd åren 1811-37.

Som vanligt kan man konstatera att många människor flyttat utan attest.

Så något om arbetet i all korthet.

Dator: Apple IIe med två diskett-enheter och skrivare.

Program: Apples standardprogram "PFS" för registreringen.

Apples standardprogram "Report" och "Sortwork" för sortering och listning

Antal registreringar: 6274 personer/familjer

Antal disketter med 140 kB :  
9 stycken.

Om det är någon i DIS som har tappat bort någon Gräsmarksättling, så letar jag i mitt personregister utan kostnad.



Det fortsatta arbetet kommer troligen att innebära kontroll av alla flyttningar mellan Gräsmark och Gunnarsskog. Jag har film för båda dessa församlingar.

Bertil Grundström.

Exempel på formulär för registreringen:

IN ELLER UT: U HFL: 8  
 ÅR: 1808 DATUM:  
 VARIFRÅ: NWR  
 VARTHÄN: ULFSBY,  
 SUNNE  
 PERSONER: KJERSTI BENGTSDOTTER 1761

Orden före ":" tillhör formuläret i vilket jag skriver in det som skall registreras. Efter IN ELLER UT: har jag skrivit U eftersom jag just nu registrerar en utflyttningenslängd etc.

Utskriftsexempel:

IN 1781

| PERSONER                                                                               | VARIFRÅ            | VERTHÄN   |
|----------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|-----------|
| ANDERS ANDERSSON 1738<br>H MARIT JONSDOTTER                                            | MANSSKOG           | SWR       |
| BENGT GILBERT 1761                                                                     | SÄLBODA,<br>GSK    | KYMSBERG  |
| BRITTA ANDERSDOTTER ?                                                                  | GSK                | BORRSJÖN  |
| BRITTA JANSBOTTER 1754                                                                 | TRESKOG,<br>GSK    | MANGEN    |
| BRITTA LARSDOTTER 1754                                                                 | TRESKOG,<br>GSK    | TISK.KÄRN |
| BRITTA OLSDOTTER 1755                                                                  | GSK                | S BRÅNE   |
| BRITTA TORSTENSDOTTER                                                                  | ÅRÅS,<br>SUNNE     | HULT      |
| CAJSA ANDERSDOTTER                                                                     | TRESKOG,<br>GSK    | LINNA     |
| CLEMET CLEMETSSON 1738<br>H ANNIKA 1749<br>S JAN 1765<br>D MARIA 1775<br>S CLEMET 1779 | TREHÖRNING,<br>GSK | N ÄNGEN   |
| ERIK ANDERSSON 1737<br>H INGEBORG 1750                                                 | SUNNE              | KÄCKETORP |

etc

# SVENSK AMERIKANSKA KYRKOARKIV

Bertil Grundström berättar i brev att han för Emigrantregistret i Karlstad räkning registrerat alla med Värmlandsanknytning, som finns i de ca 100 filmer med svensk-amerikanska kyrkoarkiv, som finns vid Emigrantregistret. Alla, som angetts utflyttade från Värmland eller födda i Värmland har tagits med.

Registreringen har totalt omfattat 1160 notiser. Antalet personer är färre, då varje person registrerats vid varje tillfälle personen uppträtt i handlingarna och flera personer uppträtt flera gånger. En vanlig orsak här till har varit omskrivning av längderna, när en längd blivit fullskriven. En annan orsak kan vara byte av församling.

Registreringen har omfattat namn, födelsedata, inflyttningsår och församling samt källhänvisning.

Sortering sker sedan på fyra olika begrepp, dvs man får fyra olika utskrifter. Följande sorteringsbegrepp används:

1. Namn
2. Födelsedal
3. Inflyttningsår
4. Utflyttningsår

Genom det stora antalet sorteringar ökar jag möjligheten att finna en person.

DIS-medlemmar kan hänvända sig till Bertil Grundström om han/hon söker utflyttade värmlänningar, som kan misstänkas finnas med i ovanstående register.

PO

+ + + + + + + +

Bertil Grundströms adress är Långgatan 4, Tranås.

+ + + + + + + + + + + +

# REGISTER TILL KYRKBÖCKERNA UNDERLÄTTAR SLÄKT- OCH HEMBYGDSFORSKARENS ARBETE

Rubriken är kanske en självklarhet för många, men inte för alla. Många före-  
drar tydligen alltför att leta i  
längderna från pärm till pärm. När  
jag kom hit till Linköping och ställde  
frågan om register fanns till de öst-  
götska kyrkoarkivalierna, var man  
först osäker men sade sedan att regist-  
er fanns. Men därmed menade man uppen-  
barligen de gårdsregister, som upprät-  
tats i anslutning till husförhörlängd-  
er, så man kan se var i resp längd  
en gårds uppgifter fanns. Det var såled-  
es inte fråga om personregister. Per-  
sonregister finns fortfarande inte till  
en enda kyrkbok i hela Östergötland.  
Ännu har heller ingen anmält intresse  
för att hjälpa till att göra register  
till de av Mari, Anne Olsson gjorda  
utdragen ur östgötska vigselböcker  
(se SFN nr 17 sid 18 och SFN nr 18 sid  
29).

Personregister till kyrkböcker tjänar  
flera syften. Det första är att man  
i registret får en läslig skrift  
att arbeta med och slipper sitta och  
anstränga ögonen med en ibland del-  
vis bleknad, nästan oläslig skrift,  
som i äldre tid dessutom är skriven  
på ett svåröäst sätt, som kräver många  
timmars arbete att lära sig. Det and-  
ra är naturligtvis att man får sam-  
manställningar av olika slag, som är  
lätta att orientera sig i genom sin  
systematiska uppställning. Man kan  
få uppgift om alla barn som döpts  
till Anna under säg en 100-årsperiod  
samlade och därigenom snabbt komma  
fram till vilka föräldrarna till den  
Anna man söker är. Man kan i ett an-  
nat register få fram alla Kalle  
Pettersson, som gift sig under en  
lika lång tidsperiod och därigenom  
snabbt komma fram till om sökt Kalle  
Pettersson gift sig i den församling  
eller den grupp av församlingar som  
registret omfattar och i så fall  
när. Exempelen kan mångfaldigas. Gör  
man gemensamt register till flera  
typer av längder kan man få enskilda  
personers hela levnad sammanställda  
med giftermål, barn och död. Det blir  
vad jag kallar forskningsregister.  
I ett forskningsregister kan man  
således få en hel församlings med-  
lemmar ordnade i bokstavsordning  
(efternamn, förnamn) med för varje  
person, samtliga födelse- vigsel-  
och döduppgifter som berör honom.

Naturligtvis är uppgifterna begräns-  
ade till vad som står i de kyrk-  
böcker, som ligger till grund för  
forskningsregistret. Personens namn  
måste vara nämnt vid varje tillfälle.

Som exempel på personregister till  
kyrkböcker vill jag ta de nyligen  
inom ET släktförening framtagna  
registren över kyrkböcker för Tydje  
och Ånims-kogs församlingar i Dals-  
land. Registren omfattar kyrkböcker-  
na för tiden 1688-1825 resp 1711-1817.  
Fem olika register har upprättats  
för vardera församlingen och finns  
idag i ett exemplar i inbundet skick.  
Registreringen av grunddata har  
gjorts på vanligt musikkassetband  
av Elvert Gustavsson i Falköping. Sed-  
an har jag från dessa kassetter kört  
fram samtliga register på min ABC 80  
med 16 k arbetsminne och 2x160 k  
diskettenhet.

En uppfattning om materialets om-  
fattning fås ur nedanstående tabel-  
ler:

Antal notiser:

| Kategori | Tydje | Ånims-kog |
|----------|-------|-----------|
| födelse  | 1786  | 3948      |
| vigsel   | 404   | 1011      |
| död      | 1292  | 3000      |
| Summa    | 3482  | 7959      |

Antal rader:

| Kategori | Tydje | Ånims-kog |
|----------|-------|-----------|
| födelse  | 10972 | 23196     |
| vigsel   | 1212  | 3033      |
| död      | 3973  | 9401      |
| Summa    | 16157 | 35630     |

Totalt rör det sig således om  
11441 notiser med totalt 51787  
rader. På disketterna tog detta  
4960 sektorer. De största enskilda  
sorteringarna har gällt ca 10000  
rader med max 117 tecken eller 2400  
sektorer.

De register, som tagits fram är  
följande:

1. Födelse, vigsel och dödregister
2. Fadderregister
3. Forskningsregister
4. Personbenämningsregister
5. Gårdsregister.

Födelseregistret utgår från barnets  
namn och ger gård och föräldrarnas



~~namn förutom datum. Vigselregistret~~  
utgår från den ene kontrahentens namn,  
ger den andres samt uppgift om var-  
ifrån de båda kom och datum. Död-  
registret ger förutom datum och gård  
den dödes ålder och dödsorsak. Gårds-  
namn är i samtliga register andra  
sorteringsgrund.

Fadderregistret ger gård för faddern  
samt uppgift om datum samt barnets  
namn och gård. Detta register är av  
särskilt intresse när nära släkt inte  
kunnat spåras på annat sätt. Närstå-  
ende var ofta faddrar vid dop. Den  
som bar barnet är särskilt utpekad.

I forskningsregistret har samlats  
uppgifter från både födelse-, vigsel-  
och dödlängd. Under en persons namn  
kan man således finna samlat vigsel-  
uppgift, de barn som fötts - med den  
andre partens namn för varje barn -  
samt ur dödlängden uppgift om barn  
som dött, när maken/makan dött och  
till sist när personen själv dött.  
Självfallet är uppgifterna begränsade  
till exakt vad som står i kyrkboken,  
men i gengäld är man säker på att  
samtliga kyrkbokens uppgifter finns  
med. Någon tolkning av uppgifterna i  
kyrkboken har ej gjorts - detta är  
släktforskarens uppgift. Det innebär  
bl a att varje person återfinns under  
den stavning av hans namn, som vid  
tillfället använts i kyrkboken. Om en  
persons namn stavats på olika sätt  
vid olika tillfällen - vilket inte  
är ovanligt - måste han/hon sökas i  
registret under de olika stavningarna.  
Detta ger möjlighet att få översikt  
över vilka stavningar som använts,  
så att man får underlag att bestäm-  
ma vilken stavning man själv vill  
använda i sitt släktregister. I varje  
uppgift ingår normalt datum samt upp-  
gift om gård mm. Registret ger en  
snabb överblick över allt som står i  
kyrkboken om en viss person, vilket  
väsentligt underlättar forskningen.

Personbenämningsregistret innehåller  
de uppgifter om yrke, titel eller  
särskild egenskap som angivits för  
en person. Endast uppgifter utöver  
de vanligaste - man, hustru, son,  
dotter, piga och dräng - har medtag-  
its. Man kan här t e finna alla per-  
soner, som i kyrkboken finns upptagna  
som soldater, skomakare, gruvdrängar,  
nämndemän etc med hänvisning till var  
i kyrkboken uppgiften finns. Detta  
bör ha intresse både för släkt- och  
hembygdsforskare.

~~Gårdsregistret ger under varje gårds-~~  
namn alla personer, som finns upp-  
tagna i kyrkboken under gårdsnamnet  
med angivning av tidpunkt och i vil-  
ken egenskap de finns med, t e far,  
fadder, vigselkontrahent. Även det-  
ta register bör ha intresse både för  
släkt- och hembygdsforskare.

Grunden i de nya registren är forsk-  
ningsregistret, som ger den samlade  
bilden av hela familjer och utgångs-  
punkt för att söka äldre och yngre  
generationer samt ingiftas släkt.  
Gårds- och personbenämningsregistren  
liksom födelse- vigsel- och dödsregist-  
ren kompletterar. Fadderregistret kan  
ge hjälp i svårare fall. Registren  
ger kyrkböckernas samtliga uppgifter,  
men eftersom fel kan ha smugit sig in,  
trots alla kontroller, bör man alltid  
kontrollera de uppgifter som används  
vidare i de egna släktregistren.

Som exempel för att visa vad man kan  
hitta i forskningsregistret kan följ-  
ande tvåutdrag lämnas:

I första exemplet finner jag på sid  
26 i forskningsregistret för Tydje  
följande gällande en person vid namn  
Grels. Endast förnamnet är känt

, Grels

Åhlerud

1694-02-19 F M

B: S Hindrick

H: H Anna

1696-11-23 F M

B: S Joon

H: H Anna

1703-09-12 F M

B: S Anders

H: H Anna

1709-12-28 V M

H: K Marit Halfwardsdotter

1720-03-30 F M

B: D Elisabeth

H: H Maret

1723-11-02 F M

B: S Lars

H: H Marit

, Grils

Åhlerud

1717-01-25 F M

B: S Halvard

Ålerud

1713-04-02 F M

B: S Per

H: H Marit

Härav framgår bl a att Grels (även  
kallad Grils), som bodde på Ålerud,

gifte om sig 1709-12-28 med Marit Halfwardsdotter samt att han fick tre barn med sin första hustru, som hette Anna och fyra barn med sin andra hustru. Barnen i första giftet hette Hindrick, Joon och Anders och i andra giftet Per, Halvard, Elisabeth och Lars. I dödlängden eller i forskningsregistret finner man sedan att andra hustrun dog 1749-01-23 i 67 års ålder, då hon var änka och att första hustrun Anna dog 1709-02-07 (utan åldersuppgift). I gårdsregistret finner man att en Grels Månsson från Ålerud avled 1742-10-17. Sedan kan man t e gå vidare i gårdsregistret eller forskningsregistret och se barnens giftermål.

I det andra exemplet söker jag en Lisa Andersdotter också från Ålerud. I forskningsregistret finner jag på sidan 44 följande:

Andersdotter, Lisa

Ålerud

1812-09-25 F H 35/40-årig

B: D Cajsa

M: M Anders Olofsson

1814-03-16 F H 35/40-årig

B: S Johannes

M: M Anders Olofsson

1822-03-22 Död H

Ålder: 47 Colique

Ålerud

1793-07-17 F H

B: D Britta Stina

M: M Lars Andersson

1796-11-08 F H

B: S Anders

M: Lars Andersson

1798-12-15 F H

B: D Maria

M: M Lars Andersson

1802-02-24 F H

B: S Anders

M: M Lars Andersson

1805-04-16 F H

B: D Johanna

M: M Lars Andersson

1809-09-24 V K Änkan

M: Dr Anders Olsson

1810-06-13 F H 30/35-årig

B: D Stina Lisa

M: M Anders Olson

1816-05-04 F H

B: D Sara Cajsa

M: M Anders Olsson

1818-08-15 F H

B: D Sara

M: M And Olsson

Härav finner jag att Lisa Anders-

dotter först fått en rad barn med Lars Andersson. Sedan 1809-09-24, då hon var änka, gifte hon om sig med Anders Olsson, med vilken man hon sedan fick ytterligare barn. Jag finner också att Lisa Andersdotter avled 1822-03-22 i colique, 47 år gammal, dvs hon var född ca 1775.

Någon giftermålsnotis med Lars Andersson har jag inte hittat för Lisa och ej heller någon födelsenotis för henne. Troligen var hon född och uppväxt i någon annan församling.

För hennes första man finns i dödsregistret en notis som säger att han avled 1808-06-07 i 54 års ålder, dvs han skulle varit född ca 1754. I födelseboken finner jag en Lars född i Ålerud 1754-11-01, son till Anders och Britta. Det är troligen rätt födelsenotis jag hittat och jag kan sedan gå vidare och sökar i gårdsregistret för att se om jag kan få grepp om vem Anders och Britta är, om de fått fler barn och vilket patronymikon de kan ha.

Sedan kan jag t e gå in på barnen och finner med forskningsregistret eller vigselregistret att äldsta dottern gift sig 1817-11-13 med en Anders Svensson från Östersbyn i Fröskog och inte fått några barn i Tydje (enligt forskningsregistret). Troligen har hon flyttat till grannförsamlingen Fröskog.

Forskningsregistret är naturligtvis särskilt intressant före den tid då husförhörlängderna börjar, men har även intresse när dessa finns. Forskningsregistret bygger ju direkt på grundlängderna, födelse, vigsel och dödbok som har högre tillförlitlighet än husförhörlängden.

Registren har gjorts på papper i stället för som tidigare mikrofiche. De finns nu bara i ett exemplar som nämnts. Eftersom registren bör ha intresse även för andra släktforskare skulle det vara av värde att ge ut en mindre upplaga. Sidantalet är rätt stort, varför kopieringskostnaden blir mycket drygare än när vi gjorde registren på mikrofiche. Intresserade kan väl höra av sig. En särskild intresseanmälan bifogas detta nummer av SFN. Motsvarande register för Tösse församling 1695-1833, torde bli klara till sommaren. Tidigare finns framtaget register till Töftedals församling 1706-1822 och Dals Ed 1706-



1753. Dessa register finns i dag endast på mikrofiche och har en delvis annorlunda uppställning. Möjlighet finns dock att ta över dem på den nya registerutformningen och på papper.

PO

Anm. Födelse-, vigsel- och dödgistren till Tydje upptar 137 sidor medan motsvarande för Ånimskog upptar 303 sidor. Samtliga register till Tydje upptar 630 sidor och till Ånimskog ca 1430 sidor.

+ + + + + + + + + + +

#### FRÅGOR AVSEENDE REGISTERFRAMTAGNING

Föreningens årsmöte beslut att en arbetsgrupp skulle tillsättas för att undersöka registerframtagning och lämna rapport till nästa årsmöte med förslag till handlingslinje. Som ett första underlag för arbetsgruppen har följande sammanställning av frågor i anslutning till arbetsgruppens uppgift tagits fram. Den har väl i dag endast karaktär av checklista; ställning måste i arbetsgruppen tas till om respektive punkt skall tas upp och vilket innehåll den skall ges.

Om det är någon av våra medlemmar, som redan nu har synpunkter på de olika punkterna i listan är han/hon välkommen. Jag tar upp inkomna synpunkter i nästa nummer av SFN.

1. Övergripande mål för registerframtagningen
  - . för att släktforskning skall kunna bli en allemanshobby
  - . för att tillgodose avancerade släktforskare inom särskilda områden
  - . för att tillgodose viss specialforskning, t e emigrantforskning
2. Till vilka handlingar är register intressanta?
  - . kyrkböcker (olika kategorier), bouppteckningar, mantalslängder, domböcker
  - . emigranthandlingar
  - . antavlor, släkttavlor

- . hembygds litteratur
- . annan litteratur med genealogiska uppgifter
- . släktforskarförteckningar

#### 3. Kan vi begränsa oss på något sätt?

- . Tidsperioder
- . geografiska områden
- . tryckta/otryckta verk
- . datorframtagna an/släkttavlor

#### 4. Registrens utformning

- . typer av register
- . hur utförliga?
- . hur omfattande (olika källor, tid, geografiskt (församling, härad etc)

#### 5. Hur skall registerframtagning ske?

- . grundläggande principer
- . registrering
- . sortering till register
- . datorer och program
- . arbetssätt
- . senare ev överföring till databank

#### 6. Hur skall registerframtagning organiseras?

- . registreringsdator, typ ABC 80 för utlåning
- . central, kraftfullare utrustning för sortering till register.
- . enskilt arbete, grupparbete
- . utbildning
- . administration
- . kostnader

#### 7. Register till register.

- . Hur skall vi hålla reda på vilka register som finns?

#### 8. Hur skall registren hållas tillgängliga, distribueras?

I vilken form skall de tillhållas - på papper, mikrofiche, diskett, optisk skiva eller i databas?

PO

+ + + + + + + + + + +

#### NY HANDBOK I SLÄKTFORSKNING

"Sök Dina rötter" är titeln på en nyutkommen handledning i släktforskning av Göran Berglund från Vasa i Finland. Boken som omfattar ca 200 sidor i format A5, baserar

sig på en serie föreläsningar han hållit de senaste åren på Arbetar- och Medborgarinstitutet i Vasa. Avsikten är att ge grundkunskaper i släktforskning med speciell inriktning på finländska förhållanden. Boken är skriven på svenska och utgiven av Folkets Bildningsförbund i Helsingfors.

Boken är indelad i föreläsningar och inte kapitel som man är van vid. Antalet föreläsningar är 26. Varje föreläsning har ett eller flera tema. Den första föreläsningen inleds med "hur börjar man släktforska" och "varför släktforskar vi". Berglund för fram att det främst är det moderna samhället som fjärrar människorna från varandra, som lett till att intresset för sin egen släkt, dess utveckling och historiska bakgrund ökat. Släktforskning har alltmer börjat anses som en form av allmänbildning.

Berglund går igenom alla väsentliga källor, ger en överblick över vad som finns och ger ibland detaljerade beskrivningar hur man kan gå tillväga i sin forskning. Möjligheterna att få uppgifter från pastorsexpeditioner och sekretesslagstiftningen tas upp. Berglund redovisar även hur man tar hand om det framtagna materialet och diskuterar utformningen av an- och släkttavlor. Ingenting sägs dock om att man kan använda en hemdator till hjälp för detta arbete eller vad man kan åstadkomma med en sådan.

I en föreläsning tar Berglund upp hemmansnamn och namngivningstradition och i ett annat skrivstil och i ett tredje bomärken, i ett fjärde sexmän osv. Källkritik och analys har fått en egen föreläsning.

Även datortekniken tas upp i en föreläsning. Koncentration sker därvid till databasen i Umeå, som är en universitetsinstitution. Inget sägs om släktforskarens möjligheter att använda datorn i dag. Man får inte veta något om hans möjligheter att själva ta fram register till arkivalier och inte heller något om hans möjligheter att med datorhjälp hålla ordning på sitt insamlade material och ta fram an- och släkttavlor, göra livslinjediagram och register mm till dessa. Olika heter i målsättning för en demografisk databas arbete, som riktar sig mot universitetsforskning och släktforskarens

arbete framgår inte.

Göran Berglund har i sin bok samlat mycket material av intresse för en släktforskare. Den ger information om både svenska och finländska förhållanden. Den visar hur mycket av intresse en släktforskare kan komma in på i sin forskning. En klar brist är dock behandlingen av datorer och släktforskning.

Det är roligt att Göran Berglund kunnat sammanfatta sina föreläsningar i en bok. Genom sin bredd bör den kunna användas i studiecirklar och kunna stimulera till åtskillig diskussion. Den är även av intresse för den enskilde släktforskaren. Den är värd att köpas.

PO

Göran Berglund: "Sök Dina rötter"  
Folkets bildningsförbund, Kotkagatan 9, SF-00510 Helsingfors.

+ + + + +

## FORSKARFÖRTECKNINGAR

Nässjöbygdens genealogiska förening har gett ut en forskarförteckning 1984. Det är en medlemsförteckning, kompletterad med forskningsuppgifter, där så finns. 102 medlemmar finns med varav 59 eller 58 % har lämnat forskningsuppgift. Församlings- och släktnamnsregister finns. I det senare ingår inga son-namn.

Sällskapet Ane Finnveden har givit ut en släktforskarförteckning 1984, som samtidigt är en medlemsförteckning. Antalet medlemmar är 154. Av dessa har 87 eller 56 % lämnat forskningsuppgifter.

Tillägg har kommit till Västerås släktforskarklubbs forskarförteckning 1983 omfattande medlemmar 281-334. Tillägget innehåller dock inga forskaruppgifter.

Tillägg har också kommit till Alirs forskarförteckning. Det gäller nr 36, 85, 86 och 89.

Skelleftebygdens Släktforskare samlat in underlag för en släktforskarförteckning. "Deadline" är 4. april. Pitebygdens forskarförteck-



ning kommer att användas som förebild.

PO

+ + + + + + + + + +

#### NORSKT DATORPROGRAM FÖR SLÄKTFORSKNING

I Norsk Slektshistorisk tidskrift, häfte III, årgång XXIX, Oslo 1984, skriver Widar Svensen från Halden om "Et dataprogram för registrering av slektsoplysninger" kallat "Slekt". Programmet är skrivet för CPM. På en diskett för 183 k uppges uppgifter om 828 personer kunna lagras. Som dator nämnes bla Osborne.

#### Inmatning

I inmatningen ges uppgift om

namn (max 40 tecken)  
födelsedatum: tre fält med dag,  
                  månad, år  
dödsdatum: samma  
kön: M eller K  
Diverse: 2 fält om 80 tecken  
Härutöver kan man ta med uppgifter  
          er om föräldrar, syskon och  
          barn.

Skärmbilden har vid registreringen  
följande utseende:

Navn..... födt../..-..... död../..-.....  
                  kjønn (M/K)..  
Diverse.....  
.....  
Mor:..... födt../..-..... död../..-.....  
Far:..... födt../..-..... död../..-.....  
Søsken... födt../..-..... död../..-.....  
Søsken...(etc totalt plats för fem  
          syskon)  
Ektefelle... födt../..-..... död../..-.....  
Børn:..... födt../..-..... död../..-.....  
          (fem rader med barn totalt)

När man skriver in namnet på syskon etc  
får man om namnet är infört tidigare  
automatiskt ifyllt födelse- och dödsdatum.  
Eftersom man söker på namn och flera per-  
soner kan ha samma namn, ställer datorn  
frågan om uppgifterna gäller rätt person,  
innan de accepteras. Vid registrering av  
en far t e kan maken fyllas i automatiskt  
om hon har tidigare registrerats. Detta  
gäller även barn till vederbörande. Hän-  
syn tas till halvsyskon.

På skärmen finns endast möjlighet att  
återge 5 syskon och 5 barn, men  
genom s k "rulle-möjlighet" kan man  
få in ev ytterligare syskon och barn.

#### Utskrifter

Fem olika utskrifter redovisas. Ex-  
empel ges med kunganamn.

1. Familjeutskrift med enbart namn,  
födelse- och dödsdatum. Huvud-  
person kan väljas.
2. Familjeutskrift som ovan kom-  
pletterad med utskrift av  
"Diverse", vilket exempelvis  
kan innehålla giftermålsdatum.
3. Antavla (slekttre) i trädform,  
vänt tvärtom som i DISREG, dvs  
med probanden till höger.
4. Utskrift av allt som är regist-  
rerat om släkten t e

1: Olov V födt 02/07-1903 död  
Diverse:  
döpt: Alexander Edward Christian  
Frederik. Norges konge fra 1957.  
Gift: 21/5-1929  
Mor: 10 Far: 9 Søsken: 0  
Ektefelle: 2 Barn: 3, 5, 4

Även i Norge börjar man tydligen få  
upp ögonen för datorns möjligheter i  
släktforskningen.

PO

+ + + + + + + + + +

# PRESSGRANNAR

Denna gång har ett nytt medlemsblad dykt upp. Det är "Släkten", medlemsblad för Södra Västerbottens GF. Varmt välkommet. Antalet medlemsblad är nu så stort att denna gång mer än 45 nummer är medtagna. För att påminna om vilket blad som hör till vilken förening lämnas en förteckning häröver i slutet.

Alir-anor nr 4 1984 återger bl a ett 103-årigt julbrev från en Söderallemigrant. Angående riksförbund säger man att man är medveten om att ett starkt riksförbund är nödvändigt men kommer inte att ansluta sig med de stadgar och avgifter som skisserats.

Anbladet nr 18 november 1984 tar upp klockare och skräddare i Frötuna, vallonsläkten Drougge, en döds-skjutning i Nodsta by mm. Förslaget om riksorganisation tas upp. Man är tveksam till medlemsskap enligt framlagt förslag.

Ane nr 26 november 1984 tar bl a upp släktforskarlatin och ger några vanliga latinska ord och uttryck. Sällskapet Ane har nu fått egen lokal i Västra skolan (Värnamo)

Ane nr 27 januari 1985 fortsätter m med latin, denna gång gällande rörliga helgdagar, ger "lite småplock" om en Unnarydssläkt och bifogar sin släktforskarförteckning 1984.

Anno Domini nr 5 december 1984 ger bl a referat från Ann-Britt Järlidens föredrag den 3 oktober om val-lonernas invandring till Sverige och ett referat från Stig Johanssons föredrag den 22 november om Husby. Ulla Dalhammar skriver om unga personers hövlighet och går därvid tillbaka till 1500-talet.

I Anropet nr 4 1984 skriver bl a Thord Bylund om Bollnässtugan på Skansen i Stockholm.

Anropet nr 1 1985 tar upp datorns roll i släktforskningen och konstaterar bl a att GF ännu inte har någon policy på området (Kan man ha en policy på ett område där man inte har någon verksamhet ??) I övrigt finns en orientering om slottsarkivet av von Warnstedt med bl a klädkammarens arkiv i vilket alla statsanställda finns med på något sätt, slottshuvudböcker med bl a uppgifter om ståthållarämbetets

personal samt Stockholms stads äldsta mantalslängder (1645-55) mm.

Datateknik för släktforskning nr 2 1984 har huvudsakligen artiklar på finska men med sammandrag på svenska. Pekka Lakula tar upp de två sidorna i släktforskningen, den roliga - detektivarbetet - och den inte fullt lika roliga - rutinarbetet att hålla reda på redan funna uppgifter. Den senare kan klaras av med datorn och frigöra forskarna för det roliga. Krav på släktforskningsprogram tas sedan upp. Veikko Miettinen skriver om dator och släktforskning utomlands, Leif Methner om datateknik på församlingarnas i Helsingfors centralregister. Man använder där en sk arbetsstation med ett 4.2 Mb hårddiskiveminne samt diskettenhet (OIS 105-1). Leif Methner tar också upp förslaget om dataskydd i Finland, som kommer att skilja sig i flera avseenden från den svenska lagstiftningen. Medlemmarna erbjuds prov på utskrift av an/släkttavla på dator för ett insänt material om max 50 personer för 5 mk per sida. Föreningen har nu omkring 60 medlemmar. Årsavgiften är 60 Fmk.

Datateknik för släktforskning nr 1 1985 redovisar bl a användning av ett engelsspråkigt släktforskningsprogram för TRS 80 modell 4. Författaren är Matti Kankaanpää, professionell släktforskare. Han framför att han ibland funnit det störande att programmet är utvecklat för andra förhållanden. Han har funnit det enklare att använda ordbehandling. Liisa Vainionpää ställer frågan om datorn är ett hjälpmedel eller en dyr leksak. Hon har provat ett registreringsprogram och kommit till resultatet att en viss försiktighet är på sin plats. I övrigt har en frågespalt öppnats. Erbjudande om prov på datorframtagna an/släkttavlor upprepas.

GU-Nytt nr 44 redovisar bl a GU budget för 1985. Därav framgår bl a att GU som så många andra föreningar får kommunalt bidrag (3500 kr) och att Släkthistoriskt Forum kostar närmare 9000 kr per nummer. I övrigt efterlysningar.

I Hembygdsjournalen nr 23 november 1984 berättar Torsten Ekström om släktforskning gällande USA-emi-granter och Ulla Sköld - ordf i Väs-



teråsklubben - om en släktforskares arbete. Hon säger bl a att hon inte tror på de nya fichen pga deras omfångsbegränsningar. Hon föredrar därför den gamla filmen.

I Husförhørsnytt nr 4 1984 tar Olle Wallin i Falköping upp ersättningskällor till kyrkböcker med anledning av ett föredrag av Rolf Ekelund. Olle Wallin säger bl a att det är inte nödvändigt att alla gör grovgörat. Datorn kommer och vi bör ta den i vår tjänst, som ett värdefullt hjälpmedel i vår forskning. Björn Lippold tar upp vad som hänt sedan sist. En skrivelse från riksförbundet för hembygdsvård angående forskarservice vid offentliga arkiv redovisas. En tidningsnotis om tidsbegränsade gravplatser återges (se SFN nr 18 sid 22)

Hällefors Släktforskarklubb medlemsblad nr 4 1984 omtalar bl a att Hällefors bruks arkiv nu flyttats över till Värmlandsarkiv i Forshaga.

Hällefors släktforskarklubb medlemsblad nr 1 1985 innehåller bl a ett utdrag gällande ett ting hållet 1779 samt fortsättning på artikeln om kyrktjuven i Hällefors kyrka.

JIS-Nytt nr 20 presenterar datorn i släktforskningen och DIS. Man tar också upp GF utspel om sin ombildning till riksförbund. Därom sägs bl a att fördelar finns med ett gemensamt uppträdande av alla släktforskarföreningar gentemot myndigheter. Mot detta måste dock ställas fördelarna av en lokal, enkel och billig administration och medlemsblad med lokal anknytning. Kraftigt höjda medlemsavgifter kan vara avskräckande. Förslaget avstyrks därför.

JIS-Nytt nr 21 februari 1985 är ett specialnummer om amerikaemigranter. I en artikel berättas bl a att man från Portland i Oregon brukade resa i grupper till Salt Lake City för släktforskning och där fick sitta från 0730 på morgonen till 2145 på kvällen och forska. I övrigt ett par amerikabrev, en artikel om emigrationen från Korpilombolo och en om hur en svensk släktforskare fann sin amerikasläkt.

KGF-Nytt nr 7 oktober 1984 innehåller förutom föreningsangelägenheter några efterlysningar.

KLGF-Nytt nr 8 februari 1985 berättar om en medeltidsätt med tre kors i vapnet. Owe Wennerholm i Tjärås skriver. Där finns även en notis om datorn i släktforskningen - Helmer Danielsson annonserar att han kan hjälpa till.

MGF-Nytt nr 4 1984 ger en återblick i anledning av femårsjubileet och redovisar bl a protokoll från första sammanträdet. Initiativtagare var Karl Ivar Lundqvist, nu hedersmedlem. Apropos riksorganisation sägs att föreningens självständighet är viktig. Ett medel i kampen mot myndigheterna kan vara en stark riksorganisation. Men för att den skall bli stark måste de lokala föreningarna stå starka. I övrigt rapport från årsmötet, referat från föredrag av Ingrid Schrewe-lius om stockholmssläkter. Under rubriken "Jag en släktforskare" skriver denna gång Erik Staaf. Lennart Lindqvist efterlyser intresse för en ny cirkel om slakten på data och intresse för att hyra utrustning och lokal av Medborgarskolan på helger och fredagskvällar.

MGF-Nytt nr 1 1985 har ett utförligt referat från ett föredrag av Helge Nyberg om finninvandringen till Medelpad samt ett referat av en C-uppsats (3-betygsuppsats) om inflyttningen till Sundsvall 1860-94. Mona Carlsson resp Bengt Lidén står för referaten. Som "Jag en släktforskare" ställer denna gång Gunnel Söderberg från Njurunda upp. Hon kommer från vallonsläkten Tolf.

I Roten nr 10 januari 1985 tar Olof Westermarck upp Skellefteå fabriks- och hantverksförening, vilken bildades 1849, ges en lista över svenskar, som finns med i kyrkböckerna för Sör Rana i Norge 1870-1900 samt ges en redovisning från gränsträffen i Byske den 22 september. Yttrande till GF i Stockholm i organisationsfrågan redovisas, varav bl a framgår att man föreslår att man bör överväga att bibehålla GF i Stockholm för att ta hand om "direktanslutna" medlemmar samt bevara arkiv och bibliotek. Man pekar även på avgifterna, som försvårande för anslutning. I ett referat från ett möte 6 oktober tas bl a upp svårigheterna att göra släktforskning till allemanshobby och anförs bl a de i detta sammanhang helt ointressanta uppgifter

som lämnass från excerperingscentralen i Jörn att inmatning på datormedium av hela Sveriges kyrkböcker - begränsat till 1800-talet skulle ta 500 år för 120 man. Till en början är det främst 1700-talet, som är intressant för släktforskaren. Dessutom skall inmatningsarbetet inte tillgå efter de principer man har i Jörn och på det sätt som sker där. Deras principer och arbetssätt har tagits fram med målsättning att förse universitetsforskare med underlag och inte släktforskare. Andra principer och arbetssätt som passar släktforskningen har förts fram från DIS redan för fem år sedan (se GU tidskrift 1980) och har sedan praktiserats vid framtagning av register och därvid visat sin styrka.

Skåne Genealogen nr 1 1985 är som vanligt innehållsrik. I Finland har hittats en av Olof Cronberg i förra numret, som försvunnen omnämnd regementskyrkbok. Kopia har införskaffats och finns nu i Malmö till föreningsmedlemmarnas nytta. All heder åt Malmöföreningen. Två längre artiklar finns. Den ena är av Tor Flensmarck och behandlar skånska mynt och deras mästare. Den andra är skriven av Lars-Erik Nilsson och handlar om en släkt Viebke från Vor-Pommern. I övrigt redovisas en släktutredning "Osby socken 1647-90", en trohetsförsäkran från 1658 med namn på alla män i Skåne som var över 15 år, efterlysningar mm. Men varför finns inget register?

Släkten är namnet på Södra Västerbottens genealogiska förenings nya medlemsblad, vars första nummer kom i oktober. Redaktör är Staffan Åberg. I vignetten har man två linnéa med rotsystem, som skall symbolisera matematiken i antavlorna. Någon direkt programförklaring är svår att urskilja, man skriver att när alla andra har .... och hoppas på att bidra skall strömma in till redaktören. Låt oss hoppas på det men lite inte för mycket på bara hoppet.

Släktforskaren nr 13 1984 tar upp gamla fotografier, arkivfynd mm. Wingborgs Dalabiografi recenserar.

I Släktforskaren nr 14 1985 ger Anders Winroth bl a en förteckning över svenska herdaminnen. Björn Isheden skriver om föbodväsendet i Västerbergslagen. Några bomärken från Knutsbo i Ludvika avslutar jämte läsövning.

Släkthistoriskt Forum nr 3 1984 innehåller bl a en artikel om domböcker med förslag till hur registrering av domböcker skall ske av Lennart Andersson Palm. Han förordar den så kallade "substantivmetoden". Ur en släktforskares synpunkt är det nog inte denna som är av störst intresse. Palm redovisar samma registreringsmetod, som vi i DIS länge använt och som redan beskrivits i GU tidskrift 1980. Detta tycks han dock inte ha upptäckt. Vi använder specialprogram utvecklade speciellt för arkivaliere registrering och för sortering till för släktforskaren anpassade register medan Palm använder standardprogram. Märklig är den avslutande meningen, där Palm säger att är inte släktforskaren lokalhistoriker så är han "insnöd". Olycksfall i arbetet? Varje släktforskare har väl full frihet att själv bestämma målen för sin forskning utan att behöva bli utsatt för sådana invektiv. I övrigt tar Håkan Skogsjö upp Släktforskarförteckningar i Norden, Nils Sundelius en guldsmedssläkt Fernlöf från Filipstad och Hans Gilllingstam fångförteckningar i justitekanslerns arkiv (riksarkivet).

I Släkthistoriskt Forum nr 4 1984 berättar Werner Pursche om Victor Örnbergs samlingar i Vadstena landsarkiv. Lennart Andersson Palm ger en förteckning över domboksutgåvor. Registret är dock inte fullständigt. Där saknas t e de utdrag ur Tössbo härads domböcker som Edestam gjort och är sockenvis ordnade. Det framgår inte heller att Gunnar Almqvist och Kay Leino gjort ett domboksutdrag för Fryksdals härad 1696-1708 respektive 1708-21 (Sunne 1979 resp 1980) och att trion Almqvist, Kihlstradius och Leino gjort ett utdrag 1679-95 (Sunne 1970). Elisabeth Thorsell skriver trevligt om jakten på Simon, som berör Västindien, Peter Olausson om namn på bäckar, slänter, ängar och åkrar och Ted Rosvall om en fallgrop han råkat på i sin forskning.

I Släktposten nr 5 1984 orienteras bl a om den kartinventering Krigsarkivet och kartografiska sällskapet startat. Där tas också upp GF utspel att göra om sig till riksförbund.

Släktposten nr 1 1985 ställer bl a frågan om idealfamiljen någonsin funnits, tar upp dagböcker mm. En



släktforskarförteckning har getts ut.  
(Nässjö)

Släktposten nr 2 1985 har flera artiklar. Henry Renshult berättar om hur det är att hjälpa amerikanare på besök, ivriga att snabbt hitta sin släkt och de gårdar där denna bott. Paul Andersson berättar om hur man kan studera hur samhället växt och utvecklats genom att se hur en släkt utvecklas genom århundradena. "Man kan ha den långa breda släkten, som ett eget samlingsverk, som utvisar en bit av hur det egna multihälsamhället uppkommit". Som exempel på detta visar han på en god väns från Mjölby släktforskning. Denne fann den äldste i släkten på 1600-talet i Småland och har sedan följt släkterns olika grenar, där Paul Andersson kom in i en av de många sidogrenarna. Henry Renshult står för ett domboksutdrag från 1651 om en arvstvist, som avslöjar släktrelationer.

Släktspejaren nr 7 oktober 1984 ger ett referat från Ålandsmötet den 13 oktober, tar upp ryssarnas bränning av svenska städer, byar och bruk under kriget 1719-21, berättar att man fått en donation till emigrantforskningen mm.

Släktspejaren nr 8 november 1984 tar bl a upp namnet Borgås uppkomst, något om Vasanejden, utdrag ur antavla för Lillemor Sjöberg mm.

Släktspejaren nr 1 januari 1985 tar i en artikel upp förhållandena i Berg-en på medeltiden och de lagar, som då fanns. En artikel tar upp Ansgars Birka med utgångspunkt från att Birka låg på Åland. Föreningen bifogar sina stadgar, vari bl a nämns datorer i släktforskningen.

Släktspejaren nr 2 februari 1985 innehåller bl a en artikel om Sanct Olof från Norge och en släktlinje för Göran Berglund.

Släkttavlan nr 2 december 1984 innehåller bl a en skildring av ett amerikabesök genom brev under rubriken "Vad faster Mathildas lönnfack kunde berätta". Yngve Mathson i Lidköping har skrivit. I övrigt redovisas bl a gravstensinventering i Staffanstorp (med bilder), redogörs för Djurslövs by och enskiftet mm.

I Släktforskaren nr 2 1984 ges en förteckning över vigslar i Bodarps församling 1688-1800 samt en förteckning över mikrofilmerna i Trelleborgs bibliotek. Ruth Hildén presenterar en plan på att göra en skal-enlig plan över byarna Bösarp, och Västra Virestad, göra små hus etc och placera ut och komplettera med en katalog över byggnaderna och deras invånare genom tiderna. "Ja se de var en riktig historia" skulle nog HC Andersen ha sagt. Lycka till. Vi får också en berättelse i nutid från byn fru Alstad, en definition av begreppet Söderslätt samt en berättelse från föreningens besök i Växjö 22-23 september.

Södertäljeprobanden nr 51 november 1984 tar bl a upp och dissikerar faddrar och ger exempel på hur fadderuppgifter kan användas för att lösa "olösliga problem" "Varför inte titta närmare på faddrarna nästa gång?" I arkivserien har man nu hunnit till Malmö stadsarkiv. Där finns bl a kyrkböckerna för hela Malmö kommun och rikligt med register. Registren är dock här församlingsvis uppställda, vilket anser man, ger inte samma fördelar som "universalregistren i Östersund". Ulf Berggren ger en lektion i framtidens släktforskning. Det är roligt och kanske även nyttigt att ibland spekulera över hur det kan se ut i framtiden, men man måste komma ihåg att det är många faktorer som här kommer in och påverkar utvecklingen och att det man skisserar därför bara är en av många möjliga framtidsvyer. Jag skulle kunna tänka mig flera andra, helt olika den Ulf Berggren skisserat. Framtiden påverkas bl a av den riksorganisation för släktforskare vi väljer, vilka vyer den har och vad den förmår åstadkomma. Och detta beror i sin tur på den enskilde släktforskaren.

I Södertäljeprobanden nr 52 januari 1985 görs bl a utdrag ur en dödbok från 1700-talet och underkännes en släktforskningsbok från Natur och Kultur.

I Södertäljeprobanden nr 53 februari 1985 fortsätter serien svenska arkiv med emigrantregistret i Växjö.

VGF-kontakt februari 1985 innehåller föreningsangelägenheter.

I VSBF nr 6 oktober 1984 återfinns bl a Ragnar Männils föredrag vid släktforskar-konferensen i Mariehamn 13 oktober om våra emigranter i Amerika in extenso. Han säger bl a att folkräkningarna (census) är ett material att drunkna i, vilket jag inte alls håller med om p g a de utmärkta register som finns. Det tillhör det allra viktigaste materialet när man söker emigranter som varit bosatta i USA år 1900 och 1910 (se SFN nr 9 sid 20, nr 12 sid 5 och nr 14 sid 4).

VSBF nr 7 november 1984 redovisar bl a föreningens stadgar. Tidningen Vasabladet har under tiden 1933-57 haft amerikanummer innehållande adresser till emigranter sida upp och sida ner. En förteckning över emigrationsmaterialet i Vasabladet 1880-1914 har tagits fram av Greta Ahlskog och publicerats i Åbo Akademis stencilserie 3, Åbo 1973.

VSBF nr 1 januari 1985 ger verksamhetsberättelse, medlemsförteckning mm.

VSBF nr 2 februari 1985 ger bl a ett utdrag ur boken om Säbrå gällande flyktingar i Stigsjö och Säbrå.

VSGF nr 2 1984 upptar ett yttrande som föreningen sänt till kulturminister Göransson angående landsarkivet i Göteborg, redovisning från VSGF bibliotek av böcker och tidskrifter från släktforskarföreningar mm.

VSGF-bladet nr 1 1985 innehåller förutom föreningsangelägenheter bl a en artikel av Rolf Ekelund om bouppteckningsregistren från Marks härad med exempel på utskrift-er (se SFN nr 9 sid 24 och nr 10 sid 4). Även om utskrifterna har intressant innehåll är de tråkiga och svårlästa och svarar på intet sätt mot vad som normalt går att åstadkomma t e med DISREG och ABC 80. En dialog med bibliotekschefen i Lerum redovisas också varur bl a framgår att han tycker det blir mycket dyrt att skaffa mikrofilm, varför detta får anstå. Biblioteket anlitas av 50-60 släktforskare.

Västgötagegenealogen nr 2 november 1984 har bl a en redovisning av läget hos SVAR avseende mikrofilm. Där finns också en artikel av Karl Gustaf Mattson om hembygdsföreningen - en genealogisk guldgruva. Lennart Hallberg står för forskarporträttet. I övrigt finns bl a en filmförmedling och en lång rad efterlysningar under rubriken "Frågelådan".

Ätt och Bygd nr 6 december 1984 ger historik för byn Rosvik under 3500 år. Anders Sandström har läst landskapshandlingar och funnit en förteckning över birkarlar (handelsmän) i Pite lappmark och antalet renar de ställt till förfogande för att föra fram trossen i fälttåget år 1611 för att inta det ryska fästet Kolahus vid ishavskusten. Man startade från Rovaniemi. Vi får också uppgifter från Piteå första lasarett.

Ätt och Bygd nr 7 februari 1985 redovisar några samlingar som finns på Piteå bibliotek varav en innehåller 1000 nekrologer tiden 1920-78, mest från Piteå stad. I en artikel berättar Anders Sandström om en släkt Segergren. "Nä huvaligen he jer fäll nog bra om i få åk själv", sa Elsa-Brita enligt ett utdrag ur Elsy Nymans bok Stina berättar. Men vad betyder egentligen "huvaligen"? Har det något med det holländska ordet "huwelijken" att göra, vilket återfinns i reportaget från Holland i SFN nr 17 sid 7. Någon som vet?

PO

+ + + + +

Förteckning över namn på medlemsblad och föreningsnamn.

Alir-anor - Forskarföreningen Alir, Söderhamn.

Anbladet - Norrtälje Släktforskarförening.

Ane - Sällskapet Ane Finnveden, Värnamo.

Anno Domini - Nora stads och bergslags släktforskarförening.

Anropet - Storstockholms genealogiska förening.

Datateknik för släktforskning - Datateknik för släktforskning rf, Helsingfors

GU-Nytt - Genealogisk Ungdom, Göteborg.

(forts sidan 23)



## KORTA NOTISER

## SÄNKTA PRISER PÅ ABC 80

Från 1 december 1984 sänktes priserna genomgående på ABC - datorerna.

|             | <u>Förut</u> | <u>Nu</u> |
|-------------|--------------|-----------|
| ABC 80      | 3850         | 2820      |
| kassetminne | 740          | 550       |
| ABC 830     | 10700        | 7820      |
| ABC 832     | 14900        | 11050     |
| ABC 800M    | 12400        | 7750      |

Priset på ABC 802 hölls dock oförändrad (=8150 kr)

Priserna är exklusive moms.

## ABC-KLUBBEN HAR 4000 MEDLEMMAR

ABC-klubben, som startade 1980 och ägnar sig åt ABC-datorer - ABC 80 och ABC 800 - har i dag 4000 medlemmar. Klubben har ett medlemsblad, som kommer 4 gånger om året, tar fram program till ABC 80/800, som distribueras på kassett, en programbank mm. På klubbens årsmöte nyligen visades ett grafikprogram, framtaget av skolungdomar i Sala, som gav upplösningen 256x256 punkter och hade 16 gråtoner. Med grafikpaketet kan bilder skapas på bildskärmen till ABC 80.

## FORSKARKATALOG FRÅN VÄSTERGÖTLAND

Katalogen kommer under våren och kan beställas hos Västgöta GF, Box 27, 516 00 Dalsjöfors. Pris 30 kr inklusive porto. Katalogen innehåller uppgifter om 502 forskare, register och förteckningar över föreningar, församlingar samt karta med socknar och härader tydligt markerade.

## DALREGELEMENTETS PERSONHISTORIA

Första delen har utkommit. Den behandlar befälspersoner ned till lägst underofficers grad tiden 1542-1699.

## LITTERATUR OM DALARNA

En bibliografi över Dalalitteratur av Olle Wingborg har utkommit. Den är av stort intresse för en släktforskare.

## KRIGSARKIVET

har stängt 18 mars - 20 april för ombyggnad.

## THE ROYAL MILITARY ARCHIVES

heter en nyutkommen skrift på engelska om krigsarkivet. Skriften är rikligt försedd med bilder och kan kanske vara av intresse för både svenskar och någon utländsk forskare man har kontakt med. Pris 10 kr (32 sidor + pärm)

## LANDSARKIVEN SKALL SPARA

Landsarkiven skall nästa budgetår spara 3,5 miljoner kronor. "Ett dråpslag mot amatörforskningen" är rubriken i Göteborgs Handels och Sjöfartstidning 850115. Landsarkivarie Lars Nilsson i Göteborg är mycket upprörd över myndigheternas sparförslag. En hel forskargeneration äventyras säger han. Vi måste prioritera fältarbetet och ge myndigheterna den service de vill ha. Besparingsförslaget innebär kraftiga nedskärningar i öppetiderna från 1986. I dag är intresset för amatörforskning större än någonsin. Årligen besöks landsarkivet i Göteborg av 18000 forskare, som köar för de 40 platserna i läsesalen. Totalt lånas 110000 volymer ut per år. "Nu som släktforskning dessutom är på väg att bli en folkrörelse" avslutar landsarkivarien.

## VÄRNA OM ORTNAMNEN

Riksförbundet för hembygdsvård har givit ut en broschyr med ovanstående titel. Bakgrunden är postens omstrukturering av postkontoren och därmed följande adressändringar, varigenom många gamla namn försvinner. Möjlighet finns dock att bibehålla sin postadress om önskemål framställs till kommunen eller generalpoststyrelsen. Exempel ges på hur man kan skriva adresser. Vid postlådenummer bör man skriva gårdsnamnet först, t e Källhagen 2843 om postlådenumret är 2843. Ett sockennamn kan man skriva efteråt, t e Källhagen 2843, Håby. Om postlådenummer saknas kan man skriva sockennamnet efter gårdsnamnet, t e Källhagen, Håby. I tätort kan man skriva bostadsområdets namn efter gatadressen.

## BISHOP-HILL INSAMLING

Forskarföreningen Alir har en insamling för att reparera pionjäernas gamla byggnader i Bishop Hill. Man har hittills fått in 1400 kr. Postgiro 903009-7, Forskarföreningen Alir. Kulturnämnden i Söderhamn har anvisat 8000 kr.

## HEMBYGDSPÖRUND OCH HEMBYGDSFÖRENINGAR I SVERIGE

En förteckning över hembygdsförbund och hembygdsföreningar i Sverige har utkommit i ny upplaga. Många hembygdsföreningar har även släktforskare som medlemmar. Om man har problem att finna en släkting kan det därför kanske vara värt att försöka skriva till aktuell hembygdsförening. I förteckningen är föreningarna ordnade länsvis. Häftet kostar 50 kr och kan beställas från Riksförbundet för hembygdsvård, Box 200 31, 10460 Stockholm.

CAS

## NY SVENSK ORDBOK

Sture Allén i Göteborg arbetar med att göra datorn till ett så bra verktyg för språkforskningen som möjligt. Tidigare har han med datorhjälp undersökt frekvenser av för- och efternamn och publicerat en bok om svenska förnamn (se SFN nr 5 sid 7). Nu har han tagit fram underlag för en ny ordbok, som kommer ut mot slutet av året. Den kommer även att finnas tillgänglig som databas, som kompletteras efterhand. Den nya ordboken kommer att innehålla ca 100.000 ord samlade på ca 1000 sidor. Uppgift lämnas om bl a ordklass och böjningar. Exempel ges på användning av ordet. För varje ord ges också betydelseförklaring, vilket kan vara bra. Nyligen hade vi ordet "Menetekel för Mitterand" som rubrik i Svenska Dagbladet och det var inte många i kaffegänget som ens kunde gissa vad skribenten menade.

Sture Allén har flera andra projekt igång. Svenska Akademiens ordlista skall komma ut i sin 11. upplaga nästa år då Akademien fyller 200 år. Svenska Akademiens ordbok skall komma i databas. Detta arbete kräver dock ytterligare flera års arbete. Invandrarlexikon produceras som grundmaterial i Göteborg, vilket sedan översätts på andra håll. Texterna till August Strindbergs verk bearbetas.

Man är väl inte sämre humanist för att man tar datatekniken till hjälp där det är fruktbart säger Sture Allén i en intervju i Svenska Dagbladet 850315, varur ovanstående uppgifter är hämtade.

## NÅGON SOM VET ?

I Svenska Dagbladet 1969-02-24 recenserade Sten Carlsson Bo V:son Lundqvists då nyutkomna del 2 om Västgöta nation i Uppsala 1721-80, biografiska anteckningar. Han påstår i recensionen att verket på åtskilliga ställen kan kompletteras med hjälp av tryckta källor och tar därvid som exempel Andreas Torberni Bergman, om vilken endast står att han blev student 1715-02-16 (står i första delen). Sten Carlsson säger sedan att det inte kan finnas något tvivel om att Andreas var son till Torbjörn Mickelsson Bergman, men anger inte vilken tryckt skrift han haft som källa. Är det någon som vet vilken källa det är hämtat ur ?

## JORDEBOK FRÅN ÅR 1086.

I England finns en jordebok, som fyller 900 år nästa år. Det är Vilhelm Erövrarens jordebok. Boken består av 800 pergamentssidor (fårsk skinn). Den innehåller en komplett förteckning över samtliga egendomar, alltifrån landområden till bikupor. Kartläggningen började 1066 och omfattar 98 000 orsnamn. 98 % av dessa orter finns fortfarande på de brittiska kartorna.

Hur gammal är vår äldsta svenska jordebok ?

## DIS-EMBLEMET PÅ DITT BREVPAPPER

Jag har matat in programmet enligt artikeln på sidan 3 och därvid upptäckt två fel. När de rättats fungerade det fint.

Rad 5006: Står DAT Skall ersättas med DATA

Rad 5088: Står &SPACE Skall ersättas med &1SPACE



(forts från sid 20)

- Hembygdsjournalen - Västerås släktforskarklubb m fl.
- Husförhørsnytt - Skaraborgs släktforskarförbund, Skövde
- Hällefors släktforskarklubbs medlemsblad
- JIS-Nytt - Jämtlands läns släktforskarförening, Östersund
- KGF-Nytt - Kronobergs genealogiska förening, Växjö
- KLGF-Nytt - Kalmar läns genealogiska förening
- MGF-Nytt - Midälva genealogiska förening, Sundsvall
- Roten - Skelleftebygdens Släktforskare
- Skånegenealogen - Skånes genealogiska förening, Malmö
- Släkt och Bygd - Släktforskarföreningen Jakobstad rf
- Slakten - Södra Västerbottens genealogiska förening, Umeå
- Släktforskaren - Västerbergslagens släktforskare, Ludvika
- Släkthistoriskt Forum - Genealogisk Ungdom, Göteborg
- Släktposten - Nässjöbygdens genealogiska förening
- Släktspejaren - Vasanejdens Forskare rf, Vasa
- Släkttavlan - Staffanstorps släktforskarförening
- Släktforskaren - Södersläkts släkt- och hembygdsförening Trelleborg
- Södertäljeprobanden - Södertälje släktforskarförening
- VGF-kontakt - Västgöta genealogiska förening, Falköping
- VSBF - Vasa släkt och bygdeforskare rf Vasa
- VSGF-bladet - Västra Sveriges genealogiska förening, Göteborg
- Västgötagenealogen - Västgöta genealogiska förening, Falköping
- Ätt och Bygd - Pitebygdens Forskarförening
- ÖGF-lövet - Östgöta genealogiska förening, Linköping.

+ + + + +

#### NY DATOR FÖR DISGEN - PROGRAMMEN

Telefonaktiebolaget Ericsson gick förra året ut med ett erbjudande till bl a Linköpings Universitet och Högskola om förmånliga köp av datorn "Step One" (SFN nr 18 sid 22). I sam-

band därmed gjorde DIS en förfrågan om inte Step One också kunde erbjudas DIS medlemmar till samma gynnsamma priser. I november erhöll vi ett positivt svar från Ericsson. En "Step One dator med flexskiveenhet för 2x720 kb diskett kunde erbjudas DIS medlemmar till priset av 11.500 kr plus moms. Erbjudandet vidarebefordrades till DIS medlemmar. Under början av december strömmade många svar in. Fyra beställningar och ytterligare ca 20 intresserade anmälde sitt intresse. I januari sände därefter Ericsson ut information till de intresserade. Vidare meddelades att de först beställda datorerna skulle levereras under början av februari. Leverans sker av kostnadsskäl på ett standardiserat sätt mot kontant betalning, dvs per postförskott (posten) eller efterkrav (SJ).

När detta skrivs har också DIS fått tillgång till en utvecklingsdator och konverteringsarbetet av DIS programmen har börjat. Då efterfrågan på DISGEN är störst börjar vi med dessa program. Så fort vi fått inmatningsprogrammet UPPDAT med tillhörande program (FILMAN, KOLLAFLK och LISTAFLK) klara kommer dessa att levereras till beställarna för att efter hand kompletteras med släkt- och antavleprogrammen. (Leverans av Uppdat beräknas ske vecka 14).

Några fakta om Step One med prisuppgifter:

#### Dator 4700

Processor 8088, 16 bitar, 4.77 MHz  
Minne: 16 kb ROM, 96 kb RAM,  
32 kb VRAM

#### Tangentbord 4701

Mikroprocessor 8048, 93 tangenter, svensk standard med ASCII-kod  
Bildskärm 4721

Monokrom (grön) färg, 12 tum, 25x 80 tecken eller 640x400 punkter.  
Flexskiveenhet 4731

2 flexskiveaggregat för 5 1/4 tum diskett, dubbelsidig lagring med dubbel packningstäthet, 80 spår per sida.

Skrivare ingår ej i erbjudandet. Standard "Centronix"-snitt finns på datorn för skrivaranslutning.

Till ovanstående hårdvara tillfogas

operativsystemet MS-DOS version 1 och programtolk för Basic 86. Detta paket inklusive manualen och kör-anvisningar kan som nämnts köpas för 11.500 kronor plus moms och frakt. Tre månaders garanti gäller.

Följande tilläggsutrustning kan komplettera grundkonfigurationen:

Extra minne 4702  
128 kb extra internminne 2075:-  
RS-232 anslutningskort 4703  
Anslutningskort för kommunika-  
tion 1090:-  
Färgskärm 4720  
12 tum, 25x80 tecken, 320x200  
punkter, 8 färger 7800:-  
Extra flexskiveenhet 4732  
2x5 1/4 tum 8000:-  
Extra hårddisk 4734+4713  
8.4 Mb, 5 1/4 tum 19350:-  
Skrivare 4510  
matrisskrivare, 80 tecken/rad,  
120 tecken/sekund 6500:-

Av program finns följande att köpa

Macro-86 Assembler 1015:-  
Basic kompilator 2350:-  
Pascal kompilator 2350:-  
Cobol kompilator 5475:-  
Fortran kompilator 2750:-  
IBM 3780 BSC protokoll 4220:-  
TTY/VT100 protokoll 1500:-  
Videotex protokoll 1350:-  
Wordstar 3500:-  
Wordsaar + mailmerge 4600:-  
Multiplan 2050:-  
Combi-step 5900:-

Samtliga priser är exklusive moms och gäller från 850123 och tills vidare.

Ericsson förhandlar f n med ett programvaruhus om anpassning av vissa IBM PC-kompatibla program till Step One. Ericsson återkommer senare med mer information om detta.

Önskar Du ytterligare upplysningar kan Du kontakta Peter Asariw på Ericsson, tfn 08-282860. Beställningar sänds till Ericsson Information Systems Sverige AB, Lars Lundin, Box 11100, 161 11 Bromma.

För upplysningar om DIS-programmen kontakta Björn Johansson, Viding-sjögatan 4, 582 67 Linköping tfn 013-158831.

Björn.

Anm. Av extrautrustning är det endast skrivare och ordbehandlingsprogram, som en vanlig släktforsk-

are behöver. Av uppräknade program är det Wordstar, som är ordbehandlingsprogram. Använder man ABC 80 eller ABC 800 kan man använda ABC-klubbens ordbehandling.

Red.

+ + + + + + + + + + +

## STOCKHOLMARNA VÄLJER DISGEN

En arbetsgrupp inom SSGF (Storstockholms genealogiska förening) har utrett datorns användning i sammanhang med släktforskning och avgett ett betänkande, enligt vilket SSGF årsmöte den 19 mars föreslås rekommendera sina medlemmar att använda DISGEN för administration av sin släktforskning och att rekommendera de datorer på vilka DISGEN kan köras. Man rekommenderar också sina datorintresserade medlemmar att gå med i DIS. Årsmötet beslöt att följa betänkandets förslag.

Det är för DIS utomordentligt glädjande att en utomstående släktforskarförening funnit datoranvändningen så betydelsefull för släktforskaren att man dels gjort en grundlig - och bra - utredning på området och dels lagt fram ett positivt förslag till handlingslinje för sitt årsmöte. Vi får hoppas att detta kommer att bidra positivt på den fortsatta utvecklingen av datoranvändning i släktforskningen.

För oss i DIS är det likaledes glädjande att SSGF släktforskare - liksom vår förenings släktforskare - nu funnit DISGEN-programmen lämpliga för släktforskning och rekommenderar dem.

I dag har vi omkring 125 medlemmar i Storstockholmsområdet. Med SSGF beslut kan vi hoppas att medlemsantalet snabbt ökar. Vi välkomnar alla nya medlemmar och hoppas att vi skall kunna ge dem något väsentligt genom sitt medlemskap i vår förening. Med så många medlemmar i en region ställs naturligtvis ökade krav på service från föreningens sida. Vi hoppas att vi skall kunna leva upp till dessa förväntningar. Tidigare har förslag varit uppe om lokalavdelning men tiden har uppenbarligen ännu inte varit mogen för detta. Ett



förslag har kommit in till styrelsen om att förlägga nästa årsmöte till Stockholmsregionen med hänsyn till den stora medlemskoncentrationen dit.

PO.

+ + + + +

#### DAGENS DEBATT:

#### REGISTERFRAMTAGNING

När man börjar titta på möjligheterna till registerframtagning löper tankarna lätt iväg - särskilt om man har någon att diskutera ämnet med. Behövs register, vilka register skall vi ha, hur skall de tas fram är huvudfrågor.

Behövs register? Visst behövs register. Det är alla rörande eniga om och jag tror ingen släktforskare vill förneka det. Men hur är det i praktiken? Man tar fram ett register. Man sänder det framtagna registret till den institution, som borde vara intresserad av det eftersom registret berör handlingar inom institutionens intresseområde. Man får aldrig höra någonting mera om registret. Det kanske bara stoppats undan någon stans och kommer aldrig till någon nytta. Det tog många timmar att ta fram registret. Har det varit ett bortkastat arbete att ta fram registret? Vid min inventering av register till kyrkböcker för något år sedan visade det sig att man på en del håll inte ens var medveten om alla register som fanns på mikrofilm. Eller register på mikrofiche, som inte kommer till användning för att man av någon anledning inte anskaffar en läsapparat för mikrofiche. Flera exempel på lågt intresse för register kan säkert tas fram. Vad beror då detta på? Beror det på att register finns i så liten utsträckning att man inte förväntar sig att det skall finnas register och därför ej ens anstränger sig att ta reda på och dra nytta av vad som finns? Beror det på att "rätt" typ av register saknas? Beror det på att registrens innehåll är för kortfattat, man måste i alla fall gå in i originalhandlingen för att se vad som står där? Beror det på att man inte litat på registren, antalet

fel i registren tycker man - tror man - är för stort. Beror det på att man inte tar register i släktforskar-kurserna på bildningsförbunden? Orsakerna kan vara flera och jag kan endast spekulera häri. Men om man skall satsa på registerframtagning skulle man gärna vilja ha dessa frågor mera belysta från olika håll - från släktforskare med olika erfarenheter.

Vilka register skall vi ha - till vilka källor skall vi ha register? Här kommer man snabbt in på vilka övergripande mål för registerframtagning vi vill ställa upp. Registerframtagningen blir då endast ett medel för att uppnå dessa mål. Med hänsyn till det snabbt ökande antalet nya släktforskare skulle ett sådant mål kunna vara att underlätta forskningen för alla dessa nya släktforskare och därmed skapa bättre förutsättningar för att släktforskning skall kunna bli en allemanshobby. Vad gör då en nybliven forskare och vilka problem stöter han på? Ett troligen vanligt mål för en nybliven forskare är att ta fram sin antavla i ett antal generationer. Antalet bestäms kanske av den tid han har till förfogande, vilket i sin tur beror på vilka hjälpmedel - inklusive register - som finns. Ett rimligt mål kan vara 6 - 8 generationer, eller tills det på allvar börjar bli motigt. Några ånör på 1700-talet vill han/hon säkert gärna komma fram till.

Vilka är då problemen på vägen? De första problemen kan komma redan några generationer tillbaka - de första årtiondena på 1900-talet - innan man kommer in på de kyrkböcker, som finns på film. Här kommer man in på sekretesslagstiftning och lagen om personregister med dator (datainspektionen), vilket ger särskilda problem om man skall underlätta forskningen med register. Låt oss därför gå vidare och se vilka problem, som dyker upp om 1900-talets problem kan lösas och man kommer in på 1800-talet och filmerna med kyrkböcker. Kyrkböckerna är huvudkällan och måste därmed vara den källa vi följer när vi diskuterar med det övergripande mål som nämnts. Kyrkböcker kan saknas för vissa tidsperioder, men antalet sådana fall är dock så litet att det måste betraktas som specialfall.

Arbetet med 1800-talets kyrkböcker

innebär att man omväxlande går i husförhörlängder samt födelse-, vigsel- och dödlängder och ibland in- och utflyttningslängder. I de största städerna kan också tillkomma några andra källor - mantalslängder och bouppteckningar - men detta är tack vare att personregister finns till dessa källor. För huvuddelen av landet har man bara kyrkböckerna - dock i viss utsträckning kompletterat med bouppteckningar. Vi kan därför i allt väsentligt förutsätta att kyrkböckerna är den vanlige släktforskarens väsentligaste källor för 1800-talet.

Har släktforskarens anor bott på samma gård under generationer är det bara att följa husförhörlängderna bakåt i tiden och då och då komplettera med kontroller i födelse-, vigsel- och dödlängder. Dessa längder finns på rullfilm och för vissa områden även på mikrofiche. Födelse-, vigsel- och dödlängderna för senare hälften av 1800-talet finns enda t i SCB utdrag, om man vill ha det på film. Vilka är då släktforskarens problem i detta "normalfall". Ja, det är väl att ta rätt på vilka filmer han/hon skall beställa, beställa dem i rätt ordning, vänta på att de kommer, få plats vid läsapparat och sedan läsa dem och föra anteckningar - förutom att betala avgifter för filmbeställning och ev för användning av läsapparat. På vad sätt skulle register här kunna underlätta släktforskarens arbete? Självfallet skulle register kunna underlätta det praktiska arbetet. Film och fiche-beställningar skulle kunna elimineras eller väsentligt minskas med tillförlitliga och utförliga personregister. Man skulle slippa eller minska behovet av att anstränga ögonen med film/fiche-läsning och istället hantera register i bokform. Det senare skulle också bättre vara anpassat till bibliotekens ordinarie verksamhet, bokutlåning och en släktforskare skulle slippa att bli betraktad som något utanför bibliotekets ordinarie verksamhet. Vilka register skulle vi då behöva ta fram för att klara denna uppgift? Register till födelse-, vigsel- och dödlängd givetvis, kanske också till husförhörlängd.

"Normalfallet" ovan gäller dock långtifrån alltid. Folk flyttar också. Särskilt i senare delen av 1800-talet förekom mycket flyttningar. Vis-

sa kategorier av människor har dessutom alltid flyttat - ämbetsmän och militärer. Uppgifter om flyttningar ges i in/utflyttningslängder och ges vanligen också i husförhörlängder. In/ut-flyttningslängder finns långtifrån alltid, så husförhörlängderna kanske är en säkrare källa. Även om flyttningsuppgift finns kan det ibland vara en ganska grov uppgift, exempelvis till en viss socken. Problemet kan då vara att hitta till vilgård i socknen flyttningen ägt rum/eller varifrån flyttningen ägt rum. Detta går vanligen att klara med viss ansträngning. Värre är uppgifter av typ flyttat till Västergötland, vilket förekommer, som väl är dock inte allt för ofta. En del av flyttningarna beror på giftermål. Dessa kan man vanligen komma åt i vigsellängden, där båda kontrahenternas hemvist brukar anges. För att underlätta flyttningsproblemen skulle man naturligtvis vilja ha register över flyttningarna baserat på husförhörlängd samt in/utflyttningslängd där sådana finns. Samt register till vigsellängd.

Har man trasslat sig igenom 1800-talet kommer 1700-talet med dess problem. Svåräst stil, som tar lång tid att lära sig att läsa, bleknad skrift, som gör det svårt att läsa och är ansträngande för ögonen och frånvaron av husförhörlängder under större delen av 1700-talet, som gör det svårt att hålla ihop familjer, kommer här in som problem. Här är det därför väsentligt att man till en början får en renskrift av kyrkböckerna, så att de överhuvudtaget blir läsbara med en måttlig ansträngning. När man väl fått läsbara handlingar, vill man ha sammanställningar, som underlättar att få ett grepp om familjer - någon ersättning för husförhörlängderna - samt de vanliga födelse-, vigsel- och dödbokregistren. På 1700-talet saknas ofta flyttningsuppgifter, vilket gör det väsentligt med ordentliga register för varje församling, så man relativt snabbt kan gå in och leta efter en person som försvunnit i en församling - utan att återfinnas i dess dödbok - i andra församlingar. Även i denna tidsperiod är vigsellängderna av intresse ur flyttningssynpunkt.

Hur skall man avväga de här skisserade olika behoven av register? Var är den svagaste länken? Detta tål att diskuteras och måste sedan naturligtvis vägas ihop med möjligheterna att



få fram registren.

En annan linje att följa om man som mål satt upp att underlätta forskningen för alla nya släktforskare gäller att förmedla kunskap om allt som tidigare är utforskat och finns i litteratur samt i form av an- och släkttavlor mm. och ge kontakt med andra som forskar inom samma område. Men detta är värt ett eget kapitel eller två.

Hur skall då registren tas fram? Att så skall ske med datorhjälp är utom all diskussion. Däremot finns mycket på det praktiska/organisatoriska att diskutera. Mina tankar går självfallet mot registrering med ABC 80 och DISREG-programmen. Kanske måste man ha ABC 80 med kassetbandspelare för utlåning och central bearbetning av framtagna kassetband med registerunderlag. Underlag skall finnas för hur registreringen skall göras, utbildning krävs etc. Detta är dock endast tekniska detaljer, som självfallet måste vara noggrant genomgångna, så att allt skall fungera. Den svåraste frågan återstår dock nämligen hur man skall få släktforskare att ställa upp och offra tid på något sådant som registrering av kyrkböcker när han/hon själv bara är intresserad av några få uppgifter i kyrkboken. En faktor som jag tror kan vara av betydelse är att rimliga mål ställs upp, som kan uppnås på rimlig tid. En annan faktor är att det måste gälla den egna församlingen, dvs den församling där släktforskaren själv har sina rötter och i vilken han/hon engagerat sig samt ev grannförsamlingar. En tredje faktor måste vara att framtagnin g sker i en stimulerande miljö. Vad innebär en stimulerande miljö?

Skulle framtagnin g av register till landets vigselböcker kunna vara ett första rimligt steg att ta om man inriktar sig på källhandlingarna? Är det ett rimligt, och tillräckligt steg för att tillgodse uppsatt övergripande mål?

Detta var några tankar och funderingar kring registerframtagnin g nedskrivna för att om möjligt stimulera till diskussion i ämnet. Är min bild av situationen någorlunda riktig? Är det så här? Vilka invändningar kan göras? Är det övergripande målet acceptabelt? Vad kommer slutsatserna att bli? Jag hoppas på många inlägg.

PO

+++++

## EFTERLYSNINGAR

### HAGELBERGSSLÄKTER FRÅN SMÅLAND

Jag söker bror och brorsdotter till Per (Petrus Olai) Olofsson Hagelberg, kyrkoherde och häradspräst, född i Tingsås 1625, död i Toftaryd november år 1700.

Son till sökt brorsdotter till Per Olofsson Hagelberg är Bengt Persson i Brevik, gift med Ingeborg Håkansdotter med sonen Nils Hagelberg, född i Tingsås 1703-12-30.

Finns något samband mellan Olof Persson i Tingsås, far till nämnd Per Olofsson Hagelberg och Per Nilsson, bonde och nämndeman i Hauridsn, Jönköpings län, som dog hos sin son Lars Persson Hagelberg i Gränse-ryd, Lommaryd 1760-01-18?

För både Nils Hagelberg och Lars Hagelberg finns släktutredningar fram till nutid.

Svar till Curt A Sederlin, Terapivägen 4 C<sup>A</sup>, 141 55 Huddinge.

+++++

### KOMMUNALA HÄNDELSER

6 april Vårmöte, Genealogisk Ungdom Göteborg

12 april Föredrag om registerframtagnin g till kyrkböcker. Datateknik för släktforskning vårmöte - Helsingfors.

17 april Föredrag om valloner och vallonättlingar av Bernt Doukan - Västerås.

13 april Årsmöte i Jämtlands släktforskarförening

18 april Årsmöte i föreningen Skelleftebygdens släktforskare.

24 april DIS Vårmöte med studiebesök på Liber Systems i Linköping. Se sid fyra i detta nummer av SFN.

24 april besöker Vänersborgs släktforskare Vadstena.

27 april gränsträff i Torpshammar (JIS och Midälva)

8 maj Forskarkväll i Nordanå, Skellefteå

21 maj Släktforskningsprogram till VIC 64 visas. Datateknik för

släktforskning, Helsingfors.

1 juni Nässjöbygdens genealogiska förening har vårresa till Finspång - I vallonernas spår -

29 maj DIS Öppet hus - Linköping  
+ + + + + + + + + + +

NYA MEDLEMMAR

403 Sven Svennberg Tyresö  
404 Olle Vejde Borlänge  
405 Håkan Ingelsson Gävle  
406 Agne Malm Växjö  
407 Yngve Sundberg Onsala  
408 Kaj Lindblad Hisingss Backa  
409 Åke Steineck Stockholm  
410 Rolf Axelsson Motala  
411 Claes Göran Carlström Angered  
412 Birgitta Johansson Göteborg  
413 Bengt Hurtig Göteborg  
414 Leif Pettersson Olofström  
415 Ernst Lindholm Vingåker  
416 Anita Berglund Stöde  
417 Per Arne Wissén Linköping  
418 Tore Henriksson Trelleborg  
419 Alf Bergström Motala  
420 Thor Flinck Göteborg  
421 Thomas Sverker Borås  
422 Bo Stalefors Uddevalla  
423 Jan Carlson Sollentuna  
424 Bo Kleve Linköping  
425 Siv Malmgren Upplands Väsby  
426 Stig Bjernekull Djursholm  
427 Bertil Magnusson Partille  
428 Roland Harryson  
429 Jan Ivarsson Borås  
430 Rolf Eknefelt Timmersdala

Varmt välkomna i föreningen..

+ + + + + + + + + + +

TIMADE HÄNDELSE

30 januari. Öppet hus, klubblokalen  
17 februari. Åke Sundelin höll föredrag i Täby om datorn i släktforskningen. 53 åhörare.  
26 januari berättade sekr om registerframtagnings på ABC Öst årsmöte i Linköping.  
27 februari. Öppet hus, klubblokalen  
5 mars. Åke Sundelin höll föredrag i Huddinge om datorn i släktforskningen. Ca 12 åhörare.  
27 mars. Öppet hus i klubblokalen.

+ + + + + + + + + + +

SLÄKT-FORSKAR-NYTT NR 19, mars 1984

Organ för föreningen för datorhjälp i släktforskningen; DIS, Linköping

Redaktör, producent och ansvarig utgivare: P O Bergman  
Distribution: Björn Johansson

MEDLEMSAVGIFTEN I DIS

är för 1985 kr 60. Avgiften betalas på föreningens postgiro 14033-5.

Institutioner och liknande som vill prenumerera betalar 60 kr för SFN för 1985.

Våra danska, norska och finländska medlemmar uppmanas använda postgirot.

FÖRENINGENS STYRELSE

|               |                 |
|---------------|-----------------|
| Ordf:         | Rune Stalefors  |
| sekr          | PO Bergman      |
| kassör        | Sture Djelkåker |
| övr ledamöter | Björn Johansson |
|               | Lars Blomberg   |
|               | Bo Wistrand     |

FÖRENINGENS ADRESS ÄR

DIS c/o Bergman, Hjortronvägen 89, S 590 54 Sturefors. Tfn 013/52693.

I fråga om datorprogrammen, tag direktkontakt med Lars Blomberg, Ärenprisvägen 111, S 590 62 Lingham. Tfn 013/70458.

När det gäller Step One och dess program, tag kontakt med Björn Johansson, Vidingsjögatan 4, 582 67 Linköping. Tfn 013/158831.

Ordförandens adress:

Rune Stalefors, Sländestigen 11, 582 58 Linköping. Tfn 013/153026.

TELEFON I FÖRENINGSLOKALEN

I föreningslokalen, Sandgatan 10 i Linköping har telefon installerats. Numret är 013 - 149043. Vi skall försöka vara där onsdagskvällar udda veckor fram till sommaren. Ring om det är något Ni vill ha svar på.

SLÅ VAKT OM DIS

Sista manusdag till nästa nummer är 1 maj 1985.  
Detta meddelande är färdigskrivet på stencil 1985-03-23.



## SHORT SUMMARIES IN ENGLISH

The chairman's address (p2)

The DIS-emblem on your letters (p3)

Gives a program i BASIC for the "DIS"-emblem, with which you can print the emblem on your letters.

Herkules and the manyheaded hydra (p4)

A speech about the main problems in family research and how to solve them - with the DISGEN -- program and with indexes for both archival and literature.

"Släkt och Bygd" (p5)

A survey of a Finnish family research publication.

A fortunate journey to Vasa in Finland (p6)

Tells us about a journey to Vasa in Finland in order to find relatives. Surprising happenings.

Movements to and from the parish of Gräsmark and Gunnarskog (p8)

Tells us about an index to church archival on movements made with an Apple computer.

Index to church records facilitates the work of the family researcher (p10)

Gives an overview of index-making to church archival. Describes the different kinds of indexes, which have been made to the church records of two parishes for a period of more than one hundred year each. The indexes have been made with DISREG and an ABC 80 with 16 k working memory and a diskette-drive for two diskettes with each 160 kb. Totally the material embraces about 52000 lines. Sorting of up to 10000 lines with max 117 characters has been made (about 2400 sectors). Of particular interest is the "research index", where you can find the information about a person from both birth, marriage and death-records. This index gives you the information about the whole family, with wife (husband) and children on the same page.

Questions with respect to indexmaking (p13)

A list of questions regarding index-making has been put up for further discussions. Why index-making? Indexes to what? Possible limitations? The lay-out and contents? How to make

the indexes? How to organize it? Indexes to indexes? Distribution?

Guide to family research (p13)

A new guide to family research has been published in Finland. It is a rather broad guide but gives also particulars about Finnish archival and Swedish.

Genealogical research directories (p14)

In recent years many of the Swedish family research associations have published their own directories for their members. Here the most recent ones are mentioned.

Norwegian computer program for family research (p15)

A Norwegian program for family research written in CPM is presented.

Press review (p16)

A survey of the latest issues of Swedish genealogical press (newsletters and quarterlies). A list of the publications at the end.

Short notes (p21)

New computer for DISGEN (p23)

The DISGEN-programs are now being converted to the Ericson computer "Step One" and goes with this into the MS-DOS world.

The Stocholmer chooses DISGEN (p24)

Tells us about an independent family research association in Stockholm that has made an evaluation of computer programs for their members and has chosen DISGEN.

The discussion of the day: Index making (p25)

Why indexes? Indexes to what? How to make them? These are the three main questions that are discussed in the hope of opening an intense debate.

# UR INNEHÅLLET

|                                                                           |    |                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|---------------------------------------------------|----|
| Ordföranden har ordet                                                     | 2  | Frågor avseende registerframtagning               | 13 |
| Årsmötet                                                                  | 2  | Forskarförteckningar                              | 14 |
| DIS-emblemet på Ditt brevpapper                                           | 3  | Norskt datorprogram för släktforskning            | 15 |
| Vad kan man göra med en bild och en dator. Inbjudan, studiebesök          | 4  | Pressgrannar                                      | 16 |
| Herkules och den månghövdade hydran av Olof Cronberg                      | 4  | Korta notiser                                     | 21 |
| Släkt och Bygd                                                            | 5  | Ny dator för DISGEN-programmen av Björn Johansson | 23 |
| En lyckad färd till Vasa i Finland av "gubben Curt"                       | 6  | Stockholmarna väljer DISGEN                       | 24 |
| In och utflyttning i Gräsmark och Gunnarskog av Bertil Grundström         | 8  | Dagens debatt: Registerframtagning                | 25 |
| Svensk-amerikanska kyrkoarkiv                                             | 9  | Efterlysningar                                    | 27 |
| Register till kyrkböcker underlättar släkt- och hembygdsforskarens arbete | 10 | Kommande händelser                                | 27 |
|                                                                           |    | Timade händelser                                  | 28 |
|                                                                           |    | Short summaries in English                        | 29 |

+ + + + +

## VAD ÄR DIS ?

DIS är en självständig, rikstäckande organisation för släktforskare. Den bildades 1980 och har sitt säte i Linköping. Föreningens motto är "Släktforskning i tiden". Verksamheten är i första hand inriktad på datoranvändning i släktforskningen men även allmänna släktforskarfrågor tas upp. Medlemsbladet "Släkt-Forskar-Nytt" ges ut med fyra nummer om året. Det innehåller förutom frågor om datorer och släktforskning även allmänna släktforskarfrågor med bevakning av vad som sker både här hemma och i utlandet. En skriftserie är påbörjad.

Föreningens syfte är enligt stadgarna att undersöka och utveckla möjligheter att utnyttja datorhjälp i släktforskningen och sprida kunskap härom samt i övrigt stimulera svensk släktforskning.

DIS har tagit fram och tillhandahåller program för släktforskning till hemdatorn ABC 80 och ABC 800. Programmen håller på att överföras till operativsystemet MS-DOS, vilket gör dem tillgängliga på flera maskiner. Programpaketet DISGEN ger möjlighet att hålla reda på insamlade uppgifter om den egna släkten, ta fram och skriva ut an- eller släkttavlor för dessa samt ta fram person- och ortsregister till det utskrivna samt livslinjediagram. Programpaketet DISREG ger möjlighet att registrera personuppgifter i kyrkböcker, domböcker mm och ta fram önskade personregister mm för det registrerade.

DIS ordnar kurser för DISGEN och DISREG-användare. I Linköping finns klubblokal - Sandgatan 10 - med tillgång till ABC 80 och ABC 802.

Medlemsavgiften är för 1985 kr 60, som kan sättas in på föreningens postgirokonto nr 14033-5, Linköping.

DIS - Föreningen för datorhjälp i släktforskningen  
Adress: Hjortronvägen 89, S 590 54 Sturefors, Sverige.